

A kolozsvári református Egyházközség vezetősége a presbiterok részére a folyó évi február és március havában, az egyházi és egyháztársadalmi kérdésekről sorozatos konferenciát tart, amelyre mint előadók: Dr. Makkai Sándor ref. püspök, Vásárhelyi János főjegyző és dr. Imre Lajos, valamint dr. Gönczy Lajos theol. tanárokat kértek fel.

Az odesszal vallásellenes egyetem 500 kiképzett agitátorát bocsátotta ki nemrég az egyházak elleni propaganda munkára. Ebből 70 Németországnak, 30 pedig Angliának van szánva.

A holland állam a zsidóknak 16400, az ókatholikus egyháznak 15500, a róm. kath. egyháznak 704698, a református és lutheránus egyháznak pedig 1.704.236 holland forint segélyt folyósít évenként.

Ausztriában a protestáns, katolikus és zsidó egyházak által közösen benyújtott memorandum folytán, az erkölcsstelen irodalom terjesztését szigorú hatósági intézkedésekkel betiltották.

A világ 18 országában vannak még rabszolgák. Számuk ötmilliót tesz ki.

A „Kohó” Budapesten megjelenő katolikus kultúrsemleiben Gyulay Pál Szent-Imre kör főtitkára tollából feltűntetést keltő cikk jelent meg, mely elég élesen támadja a katolikus lelkészi kart. Azt írja többek között:

A szerep, melyet a katholicizmus Budapest igazi népe, a tömeg, a munkásság, a munkanélküliek életében elfoglalt, a semmivel jóformán egyenlő s ebben valljuk be, nem Budapest népe, hanem az élőegyház vezetői vagyis az aktív papság a hibás. Papjai ugyanis részben vidéki földmives és kisiparos, kispolgári családokból származnak, teljesen incapaxok voltak ahhoz, hogy a fejlődő nagyvárosi élet rezdüléseit felvegyék, megértsék. Az előbbi réteg rendszerint visszatért a faluba és ott veszett testileg-lelkileg; a kisiparosok derék gyermekei pedig továbbra is a kisvárosi életet szenvedték.

Majd így folytatja: Ahogy falun elzárkozik a pap a földmives szegénységtől és a nagy gazdák közé menekül, úgy zárkózik el a legényegyletek kis iparos körébe menekülve, a nagyváros szociális érzésű alsópapsága is az ipari munkásságtól, mely első sorban hordozója a szociális igazságtalanságok elleni harcnak.

A cikk végén azt írja: Lépjön ki a papság kis-szerű köréből a városi életbe. Azonosítja magát az ipari munkásság jogos érdekeivel, szerezzen kellő tanultságot a pozitív alkotások terén.

Bázelben (Svejc) elhatározta az evangélikus egyház zsinatja 46 szavazattal, 4 ellenében, hogy ezentul nők is lehessenek evangélikus lelkészek. Egyelőre csak helyettes lelkészi állásokra nevezik ki, de teljes lelkészi hatáskörrel. A papnők ezentul keresztelhetnek, prédikálhatnak, eskethetnek, temethetnek és urvacsorát is oszthatnak. Az urvacsora osztás joga körül volt hosszabb vita, de végül is engedélyezték ezt a jogot is.

A kolozsvári Református Kollegium Öregdiákjainak Egyesülete folyó évi február 13-án a budapesti református főgimnázium dísztermében igen jól sikerült kolozsvári délutánt rendezett.

Erdélyben folyó évi február hó 1-ével három új magyar lap indult meg. Marosvásárhelyen a „Székely Föld”, Kézdivásárhelyen szintén „Székely Föld” és Csíkszeredában „Csíki Néplap” címen.

Dr. Makkai Sándor református püspök a kolozsvári Székelyek Társasága ifjúsági bizottságának felkérésére folyó évi február 12-én és 20-án a Társaság helyiségében széleskörű érdeklődés mellett előadást tartott a kereszténység és a szocializmus viszonyának a kérdéseiről.

A görög-keleti egyházban háborúság tört ki. A háborúságnak alighanem az lesz a vége, hogy az orosz görög-keletiek elszakadnak az általános görög-keleti egyháztól. Nyugat Európában, Franciaországban, Angliában, Olaszországban elég szép számmal élnek görög-keletiek, főleg orosz-emigránsok. A nyugat európai görög-keletiek metropolitája, Euloge, Párizsban tartja székhelyét és innét irányítja a nyugat-európai görög-keletiek egyházi életét. Közvetlen főnöke a moszkvai egyházfejedelem. A szovjet-oroszországi görög-keleti egyházi szervek, hogy egzisztenciájukat megmenthessék, kiegyeztek a szovjettel és nem követnek szovjetellenes politikát. Ezzel magyarázható az a különös ukáz, amelyet a moszkvai görög-keleti egyházfejedelem küldött most a párisi metropolitának. Moszkva — felmondott a párisi főpapnak azzal az indoklással, hogy a különböző nyugateurópai görög-keleti templomokban miséket mondott a Szovjet-Oroszországban kivégzett ellenforradalmárok lelkiüdvéért. A moszkvai egyházfejedelem szerint a párisi metropolita erre nem kapott tőle engedélyt és így súlyos fegyelmi vétséget követett el. Megfosztja tehát a párisi metropolitát tisztétől és kiküldte Moszkvából az új metropolitát, Eulofert személyében. A párisi metropolita nem nyugodott bele ebbe az intézkedésbe és kijelentette, hogy ragaszkodik állásához. Az ügyet ökuménai pátriárkához, III. Photion, a görög-keleti egyház Konstantinápolyban székelő univerzális fejéhez, a görög-keletiek pápájához felebbezte meg. Valószínűleg az egyház feje a szovjetizált orosz egyház ellen fog határozatot hozni és ezzel aztán befog következní, hogy az oroszországi egyház teljesen elfog szakadni a többi görög-keleti egyháztól.

Franciaországban 1930. december 9-én mult 25 éve annak, hogy a törvényhozás kimondotta az állam és az egyház teljes szétválasztását. Vége volt az állami támogatásnak, de azt is megkísérelték, hogy az Egyháznak, szervezetbe való tömörülését, megakadályozzák. De azért nem szűnt meg egyetlen gyülekezet sem, csak legfeljebb szerényebb keretek közé szorult az egyházi munka. A közönbösek elhullottak, de megmaradtak a hívők és a harcos lelkek. Igaz, hogy nehéz anyagi helyzetben van az Egyház, aminek kifejezést is adott a francia reformátusok legfőbb egyházi vezetője, mikor La Roshelle-ben tartott gyűlésükön azt mondta: „Az egyház tanítását kellett volna elevenen átélni és annak felismerésére törekedni, hogy az egyházközségek között a vallásos kapcsolat fontosabb, mint a pénzügyi összeköttetés.”

Oroszországban szervezet működik a háború népszerűsítésére. Négy év alatt ennek a szervezetnek a létszáma 9 millióra emelkedett. Főjöveldemi forrása a szovjet-kormány részéről, számára engedélyezett sorsjátékjog.

A makói ref. egyházközség a szomszédos református eklézsiák presbiterait, tanítóit és lelkészeit f. évi február hó 4-é szeretetvendégül látta, amikor is megbeszélést folytattak az egyházi és egyháztársadalmi problémákról.

A kecskeméti „Reformátusok Lapja”-t az Egyházközség minden családnak megküldi. A lap kikézésítését a presbiterok végzik a körzetükben lakó református Hittestvéreik részére.

A vértessaljai (Magyarország) református Egyházmegye kerékpárt vett a sárbogárdi missziói segédlelkészeknek, aki ily módon óriási szorvány területén 180 házi látogatást végzett el a mult évben.

A szentendrei református egyházközség és a vele szomszédos 6 ref. gyülekezet folyó évi február hó 2-án közös lelki konferenciát tartottak.

Sokgyermekes családokról egyik német tudós statisztikát állított össze. Amely szerint: a tudományos kémia megalapítója, Boyle Róbert a 14-ik gyermek volt; Liebig 10 gyermek közül a második; Blücher, a nagy hadvezér hetedik gyermek volt; Mozart, Wagner

kilencedik; Händel tizedik; Franklin tizenhetedik; Kant negyedik gyermeke volt a kilenc közül, Cervantes és Bismark negyedik a hat közül, Napóleon tízenkét gyermek közül való volt; Bach nyolcadik a tizenkettő közül, Siemens tizennegyedik a 13 közül.

Magyarországon svéd tőkével megindult a szalmából való papírgyártás. Hosszú kísérletezés után, melyek 100 évre is visszanyulnak, sikerült oly eljárást találni, mely lehetővé teszi a papír előállítását szalmából. A brassói cellulozegyrban is igen előrehaladt kísérletet folytatnak, hogy a cellulozének kukorica-korából, cirok és lenkorából állítsák elő és már ottan tartanak, hogy ezen három anyagból igen jöminőségű papírt tudnak előállítani.

Lady Vilkins, a sarkutazó felesége el fogja kísérni férjét az északsarki útra. Az expedíció sikere esetén Lady Wilkins lesz az első nő, aki részt vett sarki expedícióban.

A máramarosi református templom folyó évi február hó 14. napján leégett. A kár meghaladja a 3 milliót.

A csehszlovákiai református Hittestvéreink között mozgalom indult meg, hogy Prágában missziói lelkészi állást szervezzenek.

Az olasz törvényhozás kimondotta, hogy az ittas állapotban elkövetett bűncselekményekért szigorúbb büntetést kell kiszabni a bíróságnak, mint a józan állapotban elkövetett bűntetteknél.

Magyarország lakóinak a száma 1930. év végén elérte a kilenc és fél milliót.

Az egész világon körülbelül 24 millió rádió-vevő készülék van. Ennek az óriási mennyiségnek 45 százaléka az Egyesült Államokra esik. Az amerikaiak nem fizetnek előfizetési díjat.

Dr. Baltazár Dezső a magyarországi tiszántúli református püspök, püspöki szolgálatának 20-ik évét, ebben az esztendőben tölti be. Ebből az alkalomból a debreczeni református egyház vezetősége a folyó évi augusztusában országos ünnepség keretében szándékozik megülni e jubileumi dátumot.

Pancsován (Jugoszlávia) Világszövetségi imahét hatása alatt az ottani Hittestvéreink elhatározták, hogy ezután hetenként egyszer délután, 4 órai kezdettel, hétköznapi istentiszteletet tartanak.

Kolozsvárt mind a négy református egyházi körletben a konfirmációi oktatás a folyó évtől kezdve, a Heidelbergi Káté alapján történik. Ezért a konfirmációi oktatást megelőzőleg, a Heidelbergi Káté ismertetése végett, a konfirmálni akaró ifjúság részére minden csütörtökön délután 6 órakor az Egyházközösség közgyűlési termében ismertető előadást fognak tartani.

Kecskeméten a szegények gondozását a város vezetősége, az összes felekezetekkel karöltve teljesítik. Ezen egységes munkával igen szép sikert könyvelhetnek el. Többek között elérték azt, hogy Kecskeméten koldulás egyáltalán nincs. A szegénygondozó-hivatal kb. 300 szegény sorsáról gondoskodik, ebből kb. 120 protestáns.

Williamsburgot (Amerika) Rockefeller amerikai milliárdos százötven év előtti állapotába visszaépíteti, azért, hogy munkaalkalmat tudjon adni az embereknek. A súlyos pénzáldozat során, kitelepítik a városból a villamos közúti vasutat, leszerelik a telefon-, táviró-, rádió- stb. vezetékeket. Újra építik a város régi színházát, könyvnyomdáját és a régi kollegiumát. Az amerikai gondolkodáshoz illő bizar ötlet, de Keynes a kiváló közgazdász is nem régen kijelentette, hogy a munkanélküliség részbeni megoldására igen célravezető volna London valamelyik városnegyedének lerombolása, s azután újból való felépítése. Ezt a gondolatot valósítja meg Rockefeller, csak más formában.

A székelykocsárdi református dalkör folyó évi március hó 1-én tartotta meg zászlószenteléssel egybekötött dalünnepélyét.

Nagybritanniában, melynek a lakossága 44.504.000, az 1929. évben alkoholra 288.800.000 angol fontot, ugyanakkor kenyérre csak 88.000.000 angol fontot, míg tejre csak 91.000.000 fontot adtak ki.

Kecskeméten is megkezdődött azoknak a felnőtteknek a konfirmációi oktatása, akik annak idején bármilyen okból azt elmulasztották.

Franciaországban mindössze 50 protestáns elemi iskola áll még fenn.

A pécsi református Egyházközösség a templomi jórend érdekében az alábbi templom-rendet léptette életbe: Legyünk pontosak a megjelenésben, mert a későnjövés rossz példa és zavarólag hat. A pad elején való ülést ne akarjuk mindenáron magunknak biztosítani. Húzódjunk alázatosan beljebb, ha a későbbben érkezők helyet kérnek. A karzat alatt megállani senkinek sem szabad. A férfiak padcsoportjába a nők ne üljenek be addig, míg a nők padcsoportjában helyet kapnak. Urvacsoraosztáskor a nők csak a női padosorban foglalhatnak helyet. A fiatalok adják át helyeiket az öregebbeknek, ha azok a templom látogatottsága következtében állni kényserülnek. Keresztelések alkalmá elől ne siessünk ki a templomból. A záró éneket mindenki énekelje el.

A Kolozsvár-hídelvei ref. lelkész: Benedek Árpád aa betegségére tekintettel nyugdíjazását kérte, ennél fogva a Nyugdíjintézet Bizottság folyó évi ápr. 1-ével nyugdíjazta is. Az így megüresedő lelkészállás betöltése iránt az Egyházközösség presbiteriuma a megfelelő lépéseket megtette.

Orosz Lajos érkeserüi református lelkész és felesége szül. Komoróczy Erzsébet 107.000 lejes alapítványt tettek gazdakör és kultúrház építésének.

A római pápai udvar hivatalos lapja érdekes és egyben jellemző rendeletet közöl. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy jövőre a megyés és felszentelt róm. kath. püspököket „Nagy méltóságú” vagy „Kegyelmes” cím illeti meg.

Kecskeméten a Protestáns Irodalmi Társaság a református Kollegium dísztermében fényes irodalmi ünnepséget rendezett. Az ünnepi beszédet Antal Géza dunántúli református püspök tartotta. A régi és az új generációi egymással szembeni állásáról beszélt, arról az ellentétéről, amely az öregek és az ifjúság között fokozottan jelentkezik. Az ifjúság nevelésének — mondotta többek között — alkalmazkodnia kell a megváltozott viszonyokhoz és át kell menteni a családi és társadalmi életbe is azt a tiszteletet, mellyel régebben az ifjúság viseltetett az élemedettebbek nemzedékével szemben. Az ifjúságnak és az öregeknek békésen meg kell férniük a közös törzsön, hogy teljesíthessék a jövő feladatait.

Szabolcska-émlékünnep. A brassói református templomban 22-én, vasárnap este 6 órakor az alábbi, igen értékes műsor kíséretében, magas színvonalú Szabolcska-émlékünnepély lesz. 1. Clicka: Legenda. Orgonán előadja Clicka kapitány, orgonaművész. 2. Biblia olvasás. 3. Énekel Einzig Jenőné úrnő, orgonán kíséri Adorjáni Dezső. 4. Szabolcska költeményt szaval Vogel Ilonka úrleány. 5. Emlékbeszédet tart, dr. Kristóf György kolozsvári egyetemi tanár. 6. Szabolcska dalokat énekelnek a Márton nővérek. 7. Szabolcskától szaval Albu Dezső s. lelkész. 8. Áldás. 9. Gyülekezet énekl a 74-ik énekét. — A rendkívül szép programu estélyt Dániel Viktorné és dr. Szigethy Vilmosné háziasszonyok rendezik.

csodálatos, eddig senki által nem ismert gyógyszert adna, — azért lépünk a nagy nyílvánosság elé, hogy abban a zürzavarban, amely a szociális kérdésnek önmagában és az egyházhoz való viszonyában való megítélésében barátok és ellenségek között uralkodik, világosságot próbáljunk gyűjtani, másfelől munkára hívjuk és egyesítsük mindazokat, akik nemcsak jajgatni, hanem tenni is hajlandók!

I.

1. Legelsősorban visszautasítunk minden vádat, mely a szociális nyomorúságért a Krisztus egyházát akarja felelőssé tenni, akár a múltban, akár a jelenben azon a címen, hogy miért nem változtatta meg a szociális állapotokat. Az egyház soha sem akart adni és nem is adott politikai, gazdasági vagy szociális berendezkedést és így azokkal nem azonosítható. Az egyház eredeténél, lényegénél és feladatánál fogva más, több mint bármely gazdasági rendszer, legyen az kapitalista, kommunista vagy bármely néven nevezhető. Mert nem, külsőképen, hanem belsőleg, lélekben akarta és akarja ezt a világot mássá tenni azáltal, hogy Krisztus, feltétlen uralma alá akarja helyezni abban a meggyőződésben, hogy minden rendszer jó lehet, ha Krisztus kormányozza és minden rendszer rossz és feltétlenül a nyomorúságok forrása lesz, ha nem engedelmeskedik a Krisztus parancsának. A kapitalista gazdasági rendszernek minden nyomorúsága önmagától megszűnik abban a pillanatban, amikor Krisztus parancsa szerint használják a tőkét, viszont a kommunisztikus gazdasági berendezkedéstől való idegenkedésre sem látna okot az egyház, mihelyt biztosítva látná benne Krisztus uralmát. Mert e világnak összes kérdései és minden nyomorúsága egyetlen forrásból: a bűnből fakadnak. Nem a külső körülményekben, hanem a lelkek Istennel szemben való engedetlenségében van az emberi élet összes bajainak gyökeres forrása. Minden külsőleges megoldás újabb, tragikusabb és megoldhatatlanabb nehézségekre vezet, mint a történelem bizonyítja. Ezért ne a külső körülmények, hanem a lelkek megváltozásától várjátok a bajok orvoslását: ennek hirdetése volt és lesz a Krisztus egyházának kötelessége.

2. De épen ezért határozottan valljuk azt is, hogy az emberi élet kérdéseit a Krisztus egyháza nélkül nem lehet megoldani. Tiltakozunk azért minden olyan kísérlet ellen, mely a Krisztus egyházát félre akarja tenni és nélküle vagy ellenére akarja az emberi élet kérdéseit megoldani, nyomorúságait megszüntetni. Miként a múltban a legkülönbözőbb gazdasági berendezkedések azonnal átokká lettek, mihelyt a Krisztus egyháza nélkül akartak élni, a jövőben is csak baj, nyomorúság származik minden ilyen kísér-

lethől. Minden emberi törekvés, amely az egyházat, illetőleg annak a fejét, a Krisztust számításon kívül hagyja, önmaga sírját ássa meg. Mert Krisztus az élet nemcsak ott az örökkévaló világban, hanem itt e muló földi világban is!

3. Ebből következik az egyház igénye és kötelezettsége e világ kérdéseinek megoldására vonatkozólag. Krisztus ebbe a világba jött el és övét nem akarja e világból kivenni (János. 17:15.), általuk akarja ezt a világot meghódítani Isten előtt, aki nem mondott le arról, hogy uralmát kiterjessze és érvényesítse az emberi élet mindenféle vonatkozásaiban. Ennélfogva az egyház testvéri kezét nyújt mindazoknak, akik egy jobb jövőt várnak és azért munkálkodnak. Az evangélium nemcsak azt tanítja: ne gyűjtsetek kincseket, tagadjátok meg magatokat, hanem azt is: add el minden vagyonedat és oszd el a szegényeknek (Luk. 18:22.), „akinek van miből élni e világon és elnézi, hogy az atyafia szükségben van és elzárja attól az ő szívét, mihodan marad meg abban az Isten szerezete.” (I. Ján. 3:17.). Féltreismeri vagy félremagyarázza az egyház feladatát az, aki csak abban látja, hogy csendesítsen, nyugtasson, vigasztaljon: türd el a nyomorúságot, a méltatlanságot, a megaláztatást, a zsarnokságot! Az egyház igazi feladata az, hogy harcoljon a nyomorúság, méltatlanság, megaláztatás, zsarnokság ellen. Csak úgy lehet barátja minden nyomorultnak, minden szenvedőnek, ha kérelhetetlen ellensége minden nyomorgatónak, eltiprónak és mindannak, aki, vagy mi az embert eszközzé akarja aljasítani.

4. De amikor megalkuvás nélkül küzd a kicsinyekért, az elnyomottakért a hatalmasokkal szemben, egyszersmind óva int mindenkit attól, hogy a maga vagy bármely más emberi próbálkozástól várja a világ bajainak gyökeres megoldását, a boldog jövőt. A gyökeres, radikális végső megoldás, a boldog jövő Istent hatalmában van, egyedül Ő tudja elhozni, megadni azt. Ebben különbözik az egyház váradalma minden más emberi váradalomtól. Ezért nem bízik sem azokban a próbálkozásokban, amelyekkel a kapitalizmus, sem azokban, amelyekkel a kommunizmus, vagy bármely emberi kísérletezés akar segíteni az emberi társadalomnak jelenlegi vagy jövőbeli nyomorúságán.

5. Belülről, lelkileg gyógyítható meg az ember és csak Isten tudja a végleges gyógyulást adni: ez az evangélium alaptétele. De ez nem jelenti azt, hogy az egyház tétlenül, közönyösen nézze a jelen nyomorúságait, hogy az egyház nem akar és nem köteles a mai élet kérdései megoldásán munkálkodni. Mert a szeretet nagy parancsa kötelezi arra, hogy a generális, gyökeres, végső megoldás munkálása, bízó váradalma mellett és közben,

tegyen meg mindent a nyomor, a fájdalom helyi és idői, egyszóval átmeneti enyhítésére, miként Krisztus is könyörületre indult valahányszor szembe találkozott a szenvedéssel. Minél világosabban tudja az egyház, hogy a végső megoldás Isten kezében van és minél égőbb reménységgel várja annak bekövetkezését, annál mélyebben érzi a jelen nyomorúságai között a kötelezettségét. Mert tudja, hogy Isten számadásra von azért az egy pohár vízért, egy falat kenyérért, egyetlen jó szóért, amit az arra szorultaknak adtunk, vagy azoktól megtagadtunk. De nehogy arra a következésre jusson ezek alapján valaki, hogy az egyház megelégszik a bajok tüneti kezelésével: jótékonykodással, alamizsnálkodással. Többet, mélyebbre nyúló orvoslást akar. Ezért van az, hogy a kálvinizmus, mely az összes keresztyén egyházak között a legerőteljesebben hangsúlyozza, hogy minden az Isten dicsőségének szolgálatára van rendelve, leghatározottabban vallotta és vallja az egyháznak a világgal, annak kérdéseivel szemben való kötelezettségét. Mert aki igazán várja Isten országát, az nem nézheti tétlenül a földön a bűn uralmát, a nyomorúságnak a növekedését. Amikor Isten dicsőségéért munkál, kiméletlenül harcol bűn és nyomorúság ellen. Amikor komolyan figyelmeztetjük egyházunkat erre az Istentől nyert, tehát elutasíthatatlan kötelességre, egyuttal követeljük e világtól, hogy nyomorúságainak, bajainak, kérdéseinek megoldásában ismerje el egyházunk vezető szerepét.

6. Az egyháznak eme kötelezettségéből és igényéből folyik, hogy tárgyilagosan ismernie és figyelnie kell mindazokat az emberi próbálkozásokat, amelyek a jobb jövőt akarják előkészíteni. Abban a meggyőződésben, hogy az evangéliumból vette eredetét mindaz a jó, ami ezekben az emberi próbálkozásokban felfedezhető, segíti, támogatja a bárki részéről jövő jóigyekezetet, de ellene áll, harcba száll minden olyan törekvéssel, amely önző, bűnös, szeretetlen módon akar segíteni, bárhonnan származzék is az ilyen törekvés. Kötelességünk ezért megismerni és helyes megvilágításba helyezni azokat a mozgalmakat, amelyek a jelenben az emberi nyomorúság orvoslását maguknak vindikálják és mindent megpróbálni, hogy ezek a megmozdulások az egyetlen lehető és célravezető útra, az evangélium, a szeretet, a Krisztus útjára térjenek.

7. Ez alapon tiltakozunk nemcsak az ellen, hogy bármely párt, irány, politikai, vagy gazdasági rendszer magát az egyházzal azonosítsa, az egyházat cégérnek felhasználja, de az ellen is, hogy egyházat ab ovo a maga ellenségének tekintse. Mert az egyház felette áll mindezeknek, amit bizonyít, hogy kétezer éves élete alatt különböző gazdasági és poli-

tikai rendszerek egész seregét élte túl. Az egyház feladata minden korban az volt, hogy a különböző helyzetekben megszólaltassa az evangéliumot és annak mértéke alá állítsa úgy az ó-kor, mint a közép- és újkor emberét, politikáját, gazdasági és társadalmi rendjét.

II.

Mindennek meggondolása alapján nagyon sürgősnek tartjuk a következő feladatokat:

1. Református egyházunk félreérthetetlen határozottsággal és világossággal tisztázza hivei és ellenségei előtt, mi volt a szerepe a jelenlegi világhelyzet kialakításában és mi a feladata annak formálásában.

2. Ismerje meg alaposan a reá bizott népnek, hiveinek szociális helyzetét, önmagában és nagy világoösszefüggésben, —

3. valamint a jelenlegi szociális mozgalmakat a lehető legtárgyilagosan.

Egyházunk e munkájának gyakorlati gyümölcsösztetése érdekében szükséges

a) a fenti elméleti megállapítások eredményeit minden rendelkezésünkre álló módon, írás és ígehirdetés útján hiveinkkel megismertetni, hogy egyházunknak minden tagja ismerje meg azokat a kötelességeket, amelyek reáhárulnak a nyomorúság elleni küzdelemben.

b) a felmerülő kérdések tisztázását, a teendőket időnként megbeszélés tárgyává tenni akár más kérdésekkel kapcsolatosan, akár külön e célra összehívott konferenciákon úgy gyülekezeti, mint egyházmegyei, mint egyházkerületi vonatkozásban.

c) a meglevő intézmények, szervezetek támogatásával; újaknak létrehozásával az egyéni szeretet munka fokozásával és megszervezésével mindenütt erőteljesen lépjen közbe, ahol erre szükség van. Tegye kötelességévé minden egyházi közösségnek, hogy rendszeresen illessze be programjába a szociális munkát, ne csak időlegesen és esetlegesen foglalkozzék azzal. Mert bár rendkívül sokra értékeljük azt a lelkes és eredményes munkát, amelyet Nőszövetségünk végez, bár örvendezve adunk hálát Istennek, hogy a nők áldozatos munkájában olyan hatalmas segítséget adott egyházunknak; valljuk, hogy a nők munkája nem helyettesíti, hanem csak kiegészíti az egész egyháznak a munkáját. Az egyház a maga egészében, a maga tekintélyével, eszközeinek, szerveinek és lehetőségeinek teljes kihasználásával kell, hogy felvegye a munkát azon a fronton, ahol mint lelkes, elszánt csapat küzd a Nőszövetség. Mi a derék seregnak, az egész egyháznak egy- séges megmozdulását várjuk és sürgetjük.

d) Kifelé a szociális küzdelmekben pártatlanul és elfogulatlanul álljon a küzdő felek fölött és között, hadd álljon világosan min-

denki előtt, hogy egyházunk hivatásánál fogva küzd minden igazságtalanság, elnyomás, erőszak, erkölcstelenség, kizsákmányolás és munkanélküliség ellen, tekintet nélkül arra, honnan, kitől származnak ezek a visszaélések. És a szeretetnek összefogó hatalmával, mellyel keblében egyesít minden rendű és rangú embert, szegényt és gazdagot, szolgát és urat, munkást és munkaadót, küzdjön minden gyűlölködés, minden osztályharc ellen, amely akár születési, akár gazdasági, akár szociális különbségek kiélezésével el akarja választani, szembe akarja állítani az embert az emberrel.

E reánk váró munkának előkészítése és felvétele érdekében az alábbi javaslatokkal fordultunk egyidejűleg egyházunk főhatóságához:

1. Adjon ki sürgősen népszerű füzeteket, amelyek ismertessék a különböző szociális mozgalmakat és a keresztyénségnek ezekhez való viszonyát.

2. Készíttessen egy szociális kérdőívet, amelynek adatai alapján első sorban a gyülekezetek, azután az egyházmegyék, végül a kerület tisztázza népünk szociális helyzetét, tekintse át az eddigi munkákat és állapítsa meg a teendőket.

3. Rendelje el, hogy e tárgyban bizonyos időnként tartassanak gyülekezeti, egyházmegyei, egyházkerületi megbeszélések és azok eredményei publikáltassanak.

4. Utasítsa az egyházi sajtót, hogy fordítson több gondot a szociális kérdés tárgyalására, különösen annak ismertetésére, milyen eredményes kísérletek tettek e téren itthon és külföldön.

5. Ujittassanak meg és részleteztessenek azok a rendeletek, amelyek a tanonc, cseléd, szegény-gondozást, munkanélküliek elhelyezését, leánykereskedelem, alkohol elleni harcot gyülekezet és lelképásztor kötelességévé tették. És szigorúan őriztessék ellen a rendeletek végrehajtása.

6. A jövőendő nemzedéknek a szociális munkára való felkészítése érdekében: a) taníttassék iskoláinkban a keresztyén szociológia és b) a nevelésben a gyermekek egymás iránti kötelessége és egymásért való felelőssége állíttassék előtérbe.

Amikor a fentieket konferenciánk megbízásából egyházunk hivatalosai és nem hivatalosai, vezetői és tagjai elé terjesszük, Isten előtti felelősségünk komoly tudatában kérünk mindenkit arra, hogy velünk együtt álljon munkába és vegye fel a harcot a mai ember nyomorúságai ellen! Mert bár az egyház nem szerzője a mai gazdasági és szociális helyzetnek, de annak katasztrófális nyomorúságáért őt is terheli felelősség, mivel nem fajulhatott volna idáig a világ állapota, ha az egyház nem esett volna áldozatául a modern

szellemnek, amely tőle az irányító szerepet elragadta. Nem fordult volna a világ fejlődésének iránya ellene, hogy vagy mint tehetetlen bábót félre lökje, vagy mint minden nyomorúság szerző okát kiméletlenül megsemmisíteni akarja. Krisztus egyházát mi nem féltjük, rajta nem vehet diadalmat senki, de szánjuk az önmagával meghasonlott és önmagát marcangoló nyomorult ember-világot, érezzük Isten előtti felelősségünket: azért emeltük fel szavunkat.

Kolozsvár, 1931. febr. 15.

Adorján Antal, Adorján Gábor, Bakk József, Biró György, Bucsy Endre, Farkas Jenő, dr. Gönczy Lajos, Hegyi András, dr. Illés Géza, dr. Imre Lajos, Imreh Dezső, Juhász Albert, Káli Dénes, Kertész Márton, Kiss István, Koncz Ferenc, Kónya Pál, Kósa Mihály, Kovács Benedek, Madaras Endre, Maksay Albert, dr. Musnai László, Muzsi István, Nagy András, dr. Nagy Géza, Olajos László, Régeni István, Sükösd Sándor, Székely János, dr. Tavaszy Sándor, Torró Gyula, Várady Albert, Végh Árpád.

Keresztyén kritika

Nemzeti műveltség, általános műveltség, keresztyén műveltség. Egyik erdélyi református kollegiumunkban az állami tanügyi felügyelő vizsgálatot tartott. A román irodalmi dolgozatok alapján megállapította, hogy a román nyelvben, irodalomban és általában a román nemzeti tárgyakban a tanulók igen kiváló eredményt mutatnak fel. Ennek a nagyon elismerő nyilatkozatnak volt valami olyan melléke is, mintha az „inspektor” úr egy kicsit sokallotta is volna ezt az eredményt. Ezt természetesen nem állíthatjuk egészen határozott formában, mert úgy sem ismerheti el. Azután ugyanez az inspektor bement a VII-ik osztály magyar irodalomtörténeti órájára, ahol meg (az Eötvös Karthausi-jával kapcsolatosan) a tanulóknak szemrehányást tett, hogy nem ismerik kellően a magyar irodalmat. Az inspektor úrnak mind a két esetben igaza volt. A román nemzeti tárgyak ismereti anyagát tanulóink összehasonlíthatatlanul, aránytalanul jobban elsajátítják, mint a magyar nemzeti tárgyakét. Ez meg is felel a tényleges helyzetnek: gyermekeink román nemzeti műveltsége kizárólagos mértékben dominálja szellemüket, magyar nemzeti műveltségük pedig nagy inferioritásban marad. Ide jutottunk a világháború után érvényre jutott nagyobb igazságság következtében. Ez azonban már politika,

tovább nem folytathatjuk ebben az irányban gondolatainkat. De nem jutunk jobb eredményre, a romániai közoktatásügyi kultúrpolitika vizsgálatában, ha tanuló-gyermekeink általános műveltségét vizsgáljuk, különösen ha a humán tárgyakat vesszük tekintetbe. Főiskolákra jutott hallgatóink pl. merőben tájékozatlanok a világirodalomban, a világtörténelemben, nem ismerik és nem tudják a latin nyelvet, egyáltalában nem a görög nyelvet. Ideje lenne, hogy a komoly tanügyi szakemberek, magyarok és románok, szembenéznének ezzel a helyzettel. Ezt a helyzetet rövidesen így fejezhetjük ki: *a román nemzeti műveltség teljesen elnyeli a magyart, de elnyeli az általános műveltséget is. Utba vagyunk a kínai fal teljes kiépítése, a művelődésbeli teljes eltokozódás felé.* És vajjon mit szólnunk, mi református keresztyén magyarok, *a keresztyén művelődés kérdéséhez?* Minden anyagi erőnket az iskolák emésztik fel. Ma már pl. az erdélyi református egyháznak sem ereje, sem ideje, de még kedve sincs ahhoz, hogy törődjék egyetlen theologiai akadémiaja fejlesztésével. De ezen kívül oda jutottunk, hogy iskoláink, a román nemzeti tárgyak által való teljes igénybevételeük következtében, nem törődhetnek azzal a minőségi plusz-szal, amit a keresztyén műveltség jelent a nemzetivel és az általános emberi műveltséggel szemben. Vagy talán már abban a hiedelemben vagyunk, hogy ilyen nincs is? — Elérkezett az ideje annak, hogy revízió alá vegyük nevelés- és oktatás-ügyünket. Elérkezett az ideje annak, hogy tanügyi szakembereink fogjanak össze, és *a sok felesleges lap, szemle és folyóirat mellett, indítsanak meg egy feltétlenül szükséges komoly tanügyi szaklapot* s ezt a kívánt revíziót ott vigyék véghez, komoly objektív kritikával! Gyermekeinkről, jövődönkről van szó! T. S.

Szellemeskedés, cinizmus, vagy léhaság?

Egyik erdélyi magyar napilap nemrégén megemlékezett Gráf Jánosról, a derék kolozsvári vasuti vendéglős haláláról. Megemlékezését így fejezte be: „Most hetvenöt éves korában meghalt. Nem tudjuk, hogy odafent az égben van-e vasut, vasúti állomás és resti. De ha van, úgy nyugodt lelkiismerettel ajánljuk, hogy bizzák ő reá a vasuti vendéglőt. Nálánál jobb restist még oda fent se találunk.“ Ezt lehetséges volt „nyugodt lelkiismerettel“ leírni egy olyan laphoz, amelyet elsősorban az erdélyi magyar keresztyén társadalom tagjai olvasnak. Leírtak pedig ezek abban a tudatban, hogy a hírközlőmű „keresztyén“ olvasók ezt elolvassák és napirendre térnek felette. Igazuk volt, mert évek óta figyeljük, bosszankodunk és fel-felháborodunk a hasonló fogalmazványok felett és aztán napirendre térünk. Akik az ilyen dolgokat írják, úgy veszik, mint valami pompás ötletet, mint „újságszerűséget“ és nem veszik észre, hogy emögött a szellemes-

kedés mögött jóadag cinizmus és léhaság rejtőzik. Azok, akik ilyen „restis“ szellemben és nyelven írnak magyarul, elfelejtkeznek arról, hogy nemcsak magyarul beszélőkhöz, hanem keresztyén magyarul beszélőkhöz szólanak. Kérjük, hogy végre vegyék ezt tekintetbe. Vegyék tekintetbe, hogy még vannak olvasóik között sokan, akik a halálról, a mennyei életéről, az Isten színe előtt való megjelenésről komolyan gondolkoznak. Még vannak, akik nem tudnak „nyugodt lelkiismerettel“ napirendre térni ezek felett a dolgok felett és akik már nem tudják közönbösen venni az újságírói psychologia ilyen megnyilatkozásait. T. S.

Csendes esték.

Szerkesztő: Pap Géza.

Dr. Sebestyén Jenő: *Hercegnő és reformátor.* A lelkek egymásra való hatásának hatalmáról bizonyosság ez a 16 oldalas füzetek egyike. *Renáta* hercegnő a franciák Lorántfy Zsuzsánnájává a lélek szerinti hercegnek, Kálvinnak hatására lett. Általa a lelki gazdagság világát megismerve, ezt választotta s ami vele járt: a megaláztatást, férjével való szembekeverülést, a fogságot, gyermekei elvesztését. Udvára, vára a menekülő hugenották menhelye, hatalmas vagyona az üldözöttek támasza, szíve ezeknek testvére: élete a fejedelemsasszony szolgálata Isten ügyéért. Kedves hangon mutatja e füzetecske, hogy egy királyleány, ha lelkét Krisztus rabul ejti, miként válhatik engedelmessé, értékes szerszámmá Isten kezében.

Hegyi Sándor: *Levél Amerikából.* A lelkipásztor egy amerikai református magyar gyülekezet képét rajzolja meg, amelyből néhány vonás ragyog előttünk. Pl. az áldozatkészség nálunk levő mértéke itt ismeretlen: A gyülekezet évi szükségletének egyhatedét az istentiszteleti perselypénz fedezi, azután az árva-, vas. iskolai persely, bazár, a „havidíjak“ és előttünk a legszokatlanabb: az „Isten dicsőségére való adakozás“, melyben a gyermekek is résztvesznek; az Ifj. Egyet tagjai jövedelmük 50%-át, egy más egyesület tagjai pedig egész jövedelmüket egyházuk javára adják. Az Óceánontúli testvérgyülekezet elkötelező üzenete szól hozzánk e lapokon.

Papp Takács Erzsébet: *Egy gyertyafény az örök karácsonyfáról.* A munka robotjában görnyedő szülők elhagyott, a lelki elveszés útjára tért gyermekének melegtelen élete és az örök karácsonyi fény: a szeretet által Krisztus karjaihoz való vezetése — a tárgya e kis törté-

netnek, mely feladatokra hívja fel a figyelmet és kötelességet láttat meg.

Pap Géza „A szenvedések iskolájá”-ból négy arcot mutat a maguk Krisztus nélküli, üres mivoltukban: Az Istent nem ismerő, lelki halálfélelemtől gyöngyöző homlokú szerencsétlenül járt munkás imádság — és békevágyát; a templom tövéből a paráznság fertőjébe került papfiú önmarcangolását; egy intelligens család lelki támasz nélküli elsodort leányának sikolyát: nekem senki sem beszélt soha az életnek erről a lelkiszépségéről; a bűnből kifelé induló és visszaeső munkás tusáját, — melyek fölé Krisztus biztató arca hajol. A négy kép négy szívbemarkolás: Krisztus nélkül elvesztem!

Vargha Tamásné: Közel már az otthon. A vándormadár-lelkű, népéért égő magyar próféta, Szent István Alkotó, és családja hányattott, bolyongó, de az igazi otthon felé mindinkább közeledő életének történelmi patinás történetét olvashatjuk e füzetben.

A kálvinista családi asztal mellett mind-egyik füzet csendes estét tud teremteni, mind-egyik tud üzenni és mindegyik tud közelebb vinni.

Nits István.

Dr. Gyenge János perújítási ügye. A királyhágó-melléki egyházkerület hivatalos lapjából vesszük a következőket: Dr. Gyenge János volt nagyvárad református segédlelkész, mint ismeretes, amikor felettes egyházi hatósága őt a szatmármegyei egyházköz-ségbe helyezte át, az engedelmességet megtagadta és ehelyett Nagyváradon presbiteri néven külön vallásos gyülekezetet alapított és az egyházvezetőséget súlyos hírlapi támadásokban részesítette. Az egyházi bíróság ekkor megfosztotta dr. Gyenge Jánost lelkészi oklevélétől. Dr. Gyenge János ez év január 7-én perújítási kérelmet intézett a bihari egyházmegyei fegyelmi bíróságához. A fegyelmi bíróság március hó 16-án délután 3 órakor ült össze Vaday Béla esperes és Telegdi József egyházmegyei gondnok elnökletével. A bíróság előadója, Udvarhelyi tanácsbíró részletesen ismertette dr. Gyenge János perújítási kérelmét, amiben dr. Gyenge beismeri, hogy nagyfokú engedetlenséget tanúsított egyházi főhatóságával szemben, amit viszont azzal motivál, hogy Szatmárhegyre való áthelyezése őt elszakította volna feleségétől és négy gyermekétől. Elfőlti elkeseredésében tette, amit tett. Bocsánatot kér azokért az újságcikkekért, amiket elkeseredésében írt, viszont lelkiileg úgy érzi, hogy nem volt egyházának kárára és sem hitbéli, sem erkölcsi bűnből őt nem lehet elriasztani. Az egyházi bíróság oklevélfosztó ítéletét tulszigorúnak tartja és ezért kéri perújítását. Hivatkozik még arra is kérelmében, hogy a régi református hiveket azért csoportosította külön egyházába, mert látta, hogy azok szekták felé orientálódnak és ő a szekták fölé emelkedve akarta a hiveket az ősi protestáns egyházban megtartani. Amikor pedig külön egyházi szervezetének felosztásával az ítéletet előidéző okot megszüntette, akkor már az ítélet alapja is elesett. Dr. Gyenge János perújítási kérelmének felolvasása után dr. Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok jelenti ki, hogy a perújítást nem ellenzi. Az egyház ügyésze dr. Czeglédy Miklós sem ellenzi a perújítást. Az egy-

házmegye bírósága zárt tárgyaláson amellel dönt, hogy helyt ad a perújításnak. Ezután a bíróság rátért magára a perújításra. Dr. Czeglédy Miklós ügyész részletesen és igen alaposan foglalkozik dr. Gyenge János multbeli dolgaival. Az állásvesztés kizárásával az ügyész a bíróság mérlegelésére bizza, hogy találja meg a büntetésnek azt a módját dr. Gyengével szemben, amely a megsértett egyházi érdekek kiengesztelésére alkalmas.

Thúry Kálmán dr. főgondnok kénytelen konstataálni, hogy dr. Gyenge olyan cselekményeket követett el, melyek a teljes felmentést kizárják. Annak idején az egyház bírósága más ítéletet, mint amit hozott, nem hozhatott, ma azonban a helyzet enyhül s ő a maga részéről a bíróságot éppen ezért befolyásolni nem akarja és indítványt nem tesz.

Ezek után az egyházmegyei bíróság a következő ítéletet hozta:

A perújítási kérelmet megengedhetőnek találta és a felhozott adatok és bizonyítékok alapján megállapította, hogy a régi ítélet, amely dr. Gyenge Jánost lelkészi oklevélétől megfosztotta; tovább fenn nem tartható s azt hatályon kívül helyezi. Azonban fegyelmi vétségben vétkesnek mondja ki és segédlelkészi állásából minden javadalmazás nélkül elmozdítja s 1800 lej eljárási költség megfizetésére ítéli. Az ítéletet a bel- és külföldi református egyházi főhatóságokkal írásban közli.

Az ítéletben dr. Thúry Kálmán, min a vádló egyházköz-ség főgondnoka, valamint dr. Czeglédy Miklós ügyész és a vádlott dr. Gyenge János is megnyugodtak.

Benedek Árpád, a kolozsvári hidelvei lekipásztor állásáról, betegsége miatt, április 1-re lemondott. Az ottani lelkészek társasága az állás betöltésének elhalasztását javasolta, főként a nyug. lelkészlakás kérdésének megoldása, részint az állami fizetésekiegészítés rendezésének bevétele miatt.

Evangélikus nőszövetség. Az evangélikus egyházkerület legutóbb: november 7-én tartott közgyűlésén elrendelte a gyülekezeti nőszövetségek megalakítását.

Vakok Bibliája. Néhány évvel ezelőtt Vakok Világossága Társaság néven akció indult, amely azt tűzte ki céljának, hogy a vakokat Braille-írású Bibliával lássa el. A társaság irányítására Ravasz László dunamelléki ref. püspök vállalkozott, a mozgalom lebonyolításának ügyét pedig Matolcsy Miklós dr.-né kuriai bíró felesége vette kezébe. Matolcsyné jó-részt saját költségén szerezte be a különleges nyomású Biblia előállításához szükséges gépeket és — anyagi fedezet híján — maga szedte ki és igazította nyomdagép alá a szentírási szöveget. Most már a dolog odáig jutott, hogy igen sok vak ember kezéhez is kapja a Braille-Bibliát.

A kolozsvári református Theológián az Adadémiai-istentiszteletek III-ik ciklusa 1931 február hó 22-től május hó 31-éig, vagyis Böjtfő Vasárnapjától Szentháromság vasárnapjáig fog tartani. Ezen istentiszteletek prédikációi folytatólagosan felölelik a Heidelbergi Káténak, mint a református keresztyén egyház hitvallásának egész anyagát. A prédikátori szolgálatot dr. Makkai Sándor református püspökön kívül, dr. Tavaszy Sándor, dr. Kecskeméthy István, dr. Imre Lajos, dr. Gönczy Lajos, dr. Nagy Géza és dr. Maksay Albert teljesítik.

Budapestre érkeztek a skót egyház vezető emberei: dr. Webster, T. B. Stewart Thomson és Mac Gregor Greenock lelkészek. Akik közül dr. Webster Magyarország lelkes barátja, folyó évi március 1-én a Skót Misszió nagytermében magyar nyelven prédikált.

A debreczeni református tanítóképző-intézet a folyó évben ünnepli meg fennállásának 75 éves jubileumát.

Kolozsvárt 43 vasárnapi iskolai csoport működik, amelynek az összlétszáma 1233. Vezetőjük 45 van, amelyből 14 leány és 31 fiú. Az En Kicsinyeim c. gyermeklapot 550 példányban járatták.

A palesztinai expedíció jelentése szerint a jerikói romok felett megejtett ásatások során sikerült a bibliai Jerikó várának a romjai feltárni és az ásatások alkalmával kultúrhátró történelmi felbecsülhetetlen értékekhez hozzájutni. Megállapított

myert, hogy a vár főbejárata észak felé esett, a déli oldalon nagyon érdekes, Krisztus születése előtti, körülbelül kétezer évvel épített házak és épületek vannak. A romok között bronzkorszakbeli edényeket, továbbá megszenesedett gabonát, datolyát és félig elégett köteleket találtak.

A Jugoszláviában megjelenő „Magvető”-ből vettük át az alábbi szözszerinti közleményt. A Magvető januári számában „Lelkésznyomor” cím alatt közreadtunk egy levelet, melyből az tűnik ki, hogy egy okleveles, rendes lelkésznek a saját eklézsiájától évi 6850 dinár (kb. 18.000 lej) jövedelme van. (Államsegély nincs.) Most ugyanettől a lelkésztől a következő levelet kaptuk: „Hónapok óta nyugtalansággal tölt el a feleségemmel együtt, hogy súlyos gazdasági helyzetünk miatt ez évben az árvaház részére nem tudunk adakozni. Most ez a kérdés reánk nézve megoldódott az által, hogy a presbitérium választmányi és énekoktatási tiszteletdíjként megajánlott számunkra a kántori földekből 1500 négyszögöl földet. En erről az árvák javára lemondok, ennél fogva az öszre e föld várható jövedelmét 250—300 dinárt, az árvaház részére be fogom küldeni.”

Ezeket a sorokat olvasva, most már nem látunk semmi csodálkozni valót, ha az a maroknyi jugoszláviai református népünk így összeforrvá, az Ő intézményével, azt fenntartja és fenn fogja tartani, Isten segítségével ezután is.

De hogy milyen közvetlen a viszony az Arvaház vezetősége és az ottani református Hittestvéreink között, jobban nem illusztrálhatjuk mással, mint azzal, hogy elmondunk ugyancsak a Magvető-ből vett esetet. Az Arvaház már tűrhetetlenül zsúfolt. Ezért az Arvaház vezetősége gondolkozott, hogy ezen miként lehetne segíteni. Először házvételre gondolt. De erről letett a súlyos gazdasági helyzet miatt. Majd az építkezést tervezgette. De ezt is félretette, mert sokba kerül. Majd a mostani ágyaknak „emeletes ágyakká” való átalakítását vették tervbe. Ezt mint realitásnak látszott, tárgyalás anyagává is tették. Végül mint kivitelre alkalmas gondolatot, hogy a padlást alakítsák át hálószobává, szintén olyan megoldásnak vették, amellyel érdemes foglalkozni. Mind e terveket és gondolatokat a Magvető olvasói elé terjesztették azzal a kéréssel, hogy úgy az olvasók tábor, mint az Arvaház barátai szóljanak hozzá és esetleg újabb terveikkel, gondolataikkal, eszméikkel jöjjenek az Arvaház segítségére.

Amerikában az unitáriusoknál szokásban van, hogy minden év november hava valamelyik vasárnapján az összes unitárius templomokban világi emberek prédikálnak.

A holland eredetű amerikai református egyház (Reformed Church in Amerika) most ünnepelte egyházi újságjának 100 éves jubileumát. A lap címe: „The Christian Intelligencer”.

A kolozsvári Református Nőszövetség folyó évi március hó 1-én tartotta meg rendes évi közgyűlését a Theologia dísztermében dr. Makkai Sándorné elnöke alatt. Itten számoltak be az egyes biztviselők a Nőszövetség eléggé, soha nem értékelhető áldásos működéséről. A közgyűlésen sor került a tisztújításra is. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel a régi tisztikart állította újólag a Nőszövetség élére. További munkájukra a magunk részéről is Isten áldását kérjük.

Magyarországon a mezőgazdaság hitelválságának kimélyülését és a földárak esésének megakadályozását a kormány azzal igyekszik elérni, hogy a 36 millió dolláros gyufakölcsönből a földreform pénzügyi lebonyolítása után visszamaradt összeg egy részét a nagyon felszaporodott ingatlan árverések csökkentésére fordítja. Ennek a feladatnak az elvégzésére egy öttagú bizottságot nevezett ki. Ez a bizottság aztán megállapította azokra a feltételeket, amelyek alapján a bajba jutott mezőgazdák szanalását a legjobban el lehet érni. A feltételek megállapításánál alapul vette azt a megkülönböztetést, hogy a 150 holdnál kisebb birtokokat kisbirtoknak, míg az

azon felülieket nagybirtokoknak tekinti. Az ily módon megállapított kisbirtokok szanalását a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetére, míg a nagyobb birtokok rendezését a Magyar Földhitelintézet és az Altruista Bankra bízta. Ez a bizottság megvizsgálja, hogy a birtokot terhelő adósság kisebb-e a birtok tényleges forgalmi értékénél. Igenlő esetben, a birtok egy részét felparcellázzák és a befolyó vételárból az adósságokat annyira csökkentik, hogy ezáltal a megmaradt birtokrészen a gazdálkodást eredményesen lehessen folytatni. A parcellázást pedig azzal segítik elő, hogy a vevőknek 48 év alatt törlesztendő amortizációs kölcsönt adnak 7.96%-os effektív annuitással. A fenti irányelvek betartásával eddig 300 nagybirtoknak a felparcellázása határozottatott el.

A kikindai ref. lelkész (Jugoszlávia) egyik januári esti összejövetelen egy lezárt borítékot talált az asztalon. Rajta csak ez állott: „Külmisszió részére — 66 zsoltár 13—14. vers.” A borítékban sem levél, sem név, — csak 200 dinár (kb. 600 lej) volt.

Koppenhágában egyházi jellegű egyesület alakult, mely célul tűzte ki, hogy felveszi a harcot az istentiszteleteknek rádió útján való közvetítése ellen.

Dr. Makkai Sándor református püspök folyó évi február 14—15. napjain Nagyenyeden két értékes előadást tartott az ottani református kollégium dísztermében és ugyanott és ugyanakkor prédikált is. Ezt követőleg, február 21—22. napjain, Marosvásárhelyt megejtette az ottani Diakonissza-intézet megvizsgálását, amikor nagyjelentőségű előadáson kívül istentiszteletet is tartott a várbeli nagy templomban. Végül Kolozsvárt, február 26-án, általános nagy érdeklődés között, az itteni presbiteri konferencián, előadást tartott az Egyház szociális munkájának alapvető feladatairól.

A világ legrégibb újságja kínai nyelven jelenik meg, 900 esztendő múltja tekinthet vissza.

A kolozsvári református Theologia első és második akadémiai estélyét folyó évi március hó 3-án és 10-én tartotta meg a Theologia dísztermében. Az ünnepi beszédet mind a két alkalommal dr. Tavaszy Sándor theol. igazgató mondotta.

Magyarország mostani területén a református lakosság száma: 1,777,286; az egyházközségek száma 1183. Van 3 theologiai, 1 jogakadémiai és 1, a debreceni theologiai fakultással kapcsolatos lelkészképző intézet. Van az egyháznak 19 fiú és 4 leány középiskolája, 3 fiú- és 4 nőtanítóképzője, 15 polgári iskolája, ezek közül 9 leány és 6 fiú, illetőleg vegyes. Az 1183 egyházközség közül 931 tart fenn elemi iskolát, 2510 tanteremmel, 1634 épületben. Ezeken kívül van egy kereskedelmi iskola leányok számára Makón és 3 óvoda. Az iskolákban működő tanárok, tanítók száma egy egész hadsereg: 38 főiskola, 466 középiskolai, 112 tanítóképző-intézet, 145 polgári iskolai tanár, 1816 férfi és 722 nőtanító, összesen 3299 elemi iskolai munkás. Ezekhez járul még nagyszámú olyan vallástanító, aki nem az egyházi iskoláknál működik. Református felekezeti iskolába jár 378 theologus, 356 joghallgató, 4415 fiú, 1499 nő középiskolai tanuló, 1175 képezdész, 1690 polgári iskolai, 45 kereskedelmi és az ismétlősöket nem számítva, 135,231 elemi iskolai tanuló, nem református közép-fokú és más iskolákba jár mintegy 16.000, elemi iskolákba mintegy 50.000 tanuló.

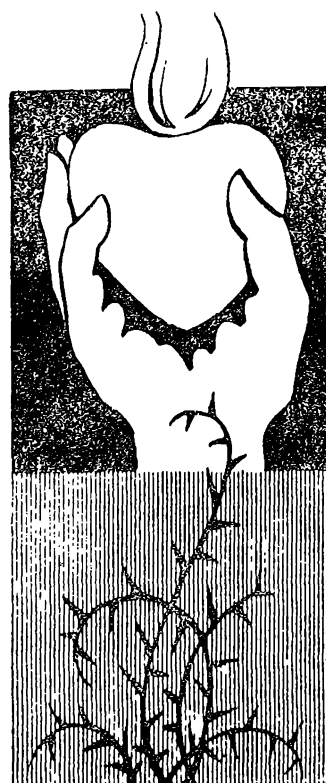
Dr. Ravasz László református püspök, Prohászka, római katolikus püspökről tartott nagyértékű beszédjének elmondása óta seregestül kapja az üdvözlő leveleket, kath. magánosoktól és kath. testületektől.

A feketesi (Jugoszlávia) Keresztyén Ifjúsági Egyesületben igen szép szokás honosodott meg. Mielőtt a tagok estve hazamennének, úgy kilenc óra körül, a napos csenget, eloltják a villanyt és csak egy szobában hagyják égve. Mindenki idegyűl felöltözve. A napos kijelöl egy éneket, azt eléneklik, utána Bibliát olvas, azután imádkozik, végül egy záróéneket énekelnek, elköszönnek és mindenki hazamegy. Ezt az esti áhitatot minden nap, kivétel nélkül, megtartják.

KÁLVINISTA VILÁG

TARTALOM:

M. N. O. : Igazi és hamis prófé-
ták. — **Igy szól az Úr.**
Bitay Béla : Béketűrés. —
Kálvinista presbiter.
dr. Gönczy L. : A presbiter
kötelességei. — Tárca a máso-
dik körútról. — **Irodalom-**
Művészet. — **Krónika.**
— **Szerk. üzenetek.** —

V. ÉVF.

1931

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR

8.
SZÁM

Dolgozatok a református theologiai tudomány köréből.

Kiadják az erdélyi ref. egyházkerület kolozsvári theol. Fakultásának tanárai

Megjelentek :

1. sz. Dr. Gönczy Lajos: A református egyház kultusza	— — — — —	20'—
2. sz. Dr. Tavaszy Sándor: A Kijelentés feltétele alatt	— — — — —	40'—
3. sz. Dr. Imre Lajos: Isten és az emberi lélek	— — — — —	20'—
4. sz. Dr. Tavaszy Sándor: A dialektikai theologia problémája és problémái	—	20'—
5. sz. Maksay Albert: Az exegesis problémái.	— — — — —	25'—
6. sz. Dr. Gönczy Lajos: Az igehirdetés tényezői.	— — — — —	25'—
7. sz. Dr. Tavaszy Sándor: A theologiai irányok átértékelése. (A dialektikai theologia, mint a theologiai irányok korrekciója.)	— — — — —	35'—
8. sz. Dr. Imre Lajos: A Kijelentés és a pedagógia.	— — — — —	35'—
9. sz. Dávid Gyula: Kálvin gazdasági etikája.	— — — — —	20'—

Előkészület alatt vannak :

10. sz. Dr. Tavaszy Sándor: A szociális és gazdasági törekvések theologiai megítélése. (A szociálizmus, kommunizmus, fascizmus.)
11. sz. Dr. Gönczy Lajos: A 19. századi erdélyi igehirdetők biblicitása.
12. sz. Dr. Imre Lajos: A vallástanítás legkritikusabb kérdései.
13. sz. Borbáth Dániel: Irenaeus theologiája.
14. sz. Orth Imre: Barth tana az igehirdetésről.
15. sz. Dr. Imre Lajos: Az ifjúság és a világnézet.

**Megrendelhetők az „IFJÚ ERDÉLY” kiadóhivatalában
(Cluj-Kolozsvár, Református Theologia.)**

**KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R.-T.**
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7.

*Betéteket
előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint
felmondás nélkül fizet vissza. - Olcsó kölcsönö-
ket nyújt.*

Fiókjai: Dej, Dicsőánmárton, Alba-Iulia, Târgu-Mureș,
Oradea és Timișoara. (Dés, Dicsőszenmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely, Nagyvárada és Temesvár.)

Saját tőkéi: 143 millió Lei.

Affiliált intézetek:
Torda-Aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Turda (Torda);
Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Alud (Nagyenyed), Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Odorheiu (Székelyudvarhely) és Cristur (Székelykeresztúr), Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hitel Rt. Reghin (Szászrégen), Népbank Rt. Huedin (Bánffy-Hunyad), Szamosújvári Hitelbank Rt. Gherla (Sz.újvár)

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.
Áruraktárai a vasút mellett.

**GAZDÁK
TAKARÉKPÉNZTÁRA**

**KOLOZSVÁR,
Calea Victoriei
38**

**Betéteket legelőnyösebben kamatoztat,
váltókölcsönöket folyósít.**

KÁLVINISTA VILÁG

SZERKESZTI Dr. TAVASZY SÁNDOR

Megjelenik minden hónapban kétszer - Előfizetési díja félévre 60 Lei. Egész évre 120 Lei
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 38
Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők

V. ÉVFOLYAM

1931. ÁPRILIS 15.

8. SZÁM

Igazi és hamis próféták.

Tanácsstalan, tétova életű emberek számára a mások szava az a deszkaszál, amelybe súlyedőhöz hasonlóan kapaszkodni próbálnak. Kis csoport ember élén áll egy szóvivő, áramlatok útját egy vezetőség jelöli, korok lármáját túlharsogja egy-egy próféta szava. A mi életünkbe irányítóan és kikerülhetetlenül szólnak bele mások és gondolataik rányomják bélyegüket a mi életünkre. Egyének, csoportok, társadalmak, korok sorsa azon dől el, hogy kikre hallgatnak, kik az ő prófétáik. Mindenkinek fel kell vetnie a kérdést: kinek szavára hallgatok?

Az Isten Igéje kétféle prófétát ismer: igazit és hamisat s a mi prófétáink is e két csoportból kerülnek ki. Hogyan lehet megkülönböztetni az igazi prófétát a hamistól, az életet megtartó beszédet a félrevezetőtől és a pusztítótól? A tanácsot adó ismerőseim, a véleményét nyilvánító barátaim, az oktatást nyújtó arra hivatottak, a jogosított vagy jogosítatlan cikkírók és kritikusok, a táborukba hangosan hívó pártemberek és szónokok, a legkülönbözőbb célokért lelkesülő előadók és vezetők, a halaszthatatlan mondanivalókkal vagy csupán kötétté hízlalt akarással jelentkező írók viták tüzeiben vagy gondos taktika csöndjében ránk omló könyveikben, lélekgyújtók vagy lélekoltogatók nyilvánosságát kívánó szóharsogásaikban vagy négy szemközti bizalmaskodásaikban mind-mind azzal az igénnyel lépnek fel, hogy hallgassunk rájuk. Melyikre hallgassunk? Melyik az igazi, hiszen a mondanivalók bábeli zavarban keresztezik egymást. A gondolkozó ember ma már tanácsstalanul áll, hogy arasznyi idejét és erejét melyik irányba kösse le, melyik szóra hallgasson.

Ne ijedjünk meg. Ha igazi prófétára akarunk hallgatni, könnyű dolgunk lesz megtalálni. Igazi próféta kevés van, nagyon kevés. Senki se tartozik a próféták közé, akinek saját magának van mondanivalója, aki akar és tud mondani valamit. Az teljesen mellékes, hogy amit mond vagy ír, az zseniális vagy csapnivaló, hatalmas tetszés kíséri vagy agyonhallgatják. Mellékes, hogyan mondja: rádióba méltó gyönyörűséggel vagy mindenkit untatóan, szerényen vagy ellentmondást nem tűrő fölényen. Ha az övé, amit mond, nem igazi próféta. A próféta üzenetét hoz valakitől, valakinek a nevében. Mögötte áll az üzenet küldője és neki változatlanul kell továbbadnia az üzenetet. Hamis próféta az is, aki a reábízott üzenetet megváltoztatja. Ha a próféták ritkák, a hűségben igaz próféták még ritkébbak. De még ha akadnak ilyenek is, az igazi próféták sorából gondolkodás nélkül törölni kell azokat, akik emberek vagy emberi gondolatok nevében prófétálnak. Embernek lehet-e arra joga, hogy gondolatát megtartónak, egyedül fontosnak tekintse és másoknak prófétáltassa? Nem átkos mérget hinteget-e? Egyedül Istennek van erre joga, még pedig nem azoknak az isteneknek, melyeket mi gondolunk ki magunknak, hanem az élő Istennek, akinek gondolatai nem a mi gondolataink. Aki az Ő nevében jön, az Ő üzenetét hozza, arra hallgatni kell, az az Ő prófétája. De az Ő prófétájává nem lehet feltolakodni, csak az lehet, akit Ő kiválaszt és kényszerít.

Ismer-e ma valaki ilyen embert? Jézus Krisztus óta hangzott-e próféti szó? Állott-e elő ma valaki e szavakkal: Én az élő Isten nevében az Ő tulajdon megbízásából ezt mondom néktek: 'Ahol ezt a hangot halljuk Isten lelkével megerősítve, nemcsak beszédben, hanem erőben megmutatkozva: ott, de csak ott igazi prófétát hallunk. M. N. O.

Béketűrés.

Legyetek azért béketűrők...
Jakab 5. 7—11.

Az apostol kéri a híveket, hogy legyenek béketűrők. Lelke mélyéből kéri őket. Levele 5. részében írja keresztyénekhez: Legyetek atyámfiai béketűrők az Úrnak eljöveteleig. Ime a szántóvető várja a földnek drága gyümölcsét béketűrővel, míg reggeli és estvéli esőt kap. Legyetek ti is béketűrők, ne sóhajtozzatok. A Bíró az ajtó előtt áll. Például vegyétek afiai a szenvedésben és béketűrésben a prófétákat, akik az Úr nevében szoltak. Ime, boldogoknak mondjuk a túrni tudókat. Jóbnak tűrését hallottátok, és az Urtól való végét láttátok, hogy igen irgalmas az Úr és könyörületes.

És milyen példát adott Jézus a béketűrésre, „Hátát tartja a verőknek, orcáját a szagatóknak.“ „Szántók szántottak háta-mon, hosszú nyújtották barázdáikat.“ Véres barázdák voltak ezek, amikor Pilátus megostoroztatta Jézust.

A béketűrés a Lélek gyümölcse. Pál írja: „A Léleknek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szíveség, jóság, hűség, szelidség, mértékletesség.“ Ismerjük a magvető példázatát, de talán nem jegyeztük meg, amit a jó földről mond az Úr: „és teremnek gyümölcsöt béketűrővel.“

Pál dicsekedik a római keresztyének béketűrésével. Magát Istent pedig „a béketűrő Istenének“ mondja. A béketűrő jobb a bölcsességnél. Egy grammnyi többet ér belőle egy font észnél. Mindenki dicséri, de kevesen élnek vele. Gyógyszer ez, amely minden betegségre jó. De nem minden kertben terem az a gyógynövény, a türelemfű, amiből ez az orvosság készül. S ha a magunk kertjében akadna is, fájdalom, másnak nem kölcsönözhetünk. „Menjetek az árusokhoz — mondták az eszes szűzek a balgáknak — s vegyetek onnan.“ A bibliához. A kegyelem földjében terem.

Ha testem-csontom tele van jajjal, természetes, hogy panaszkodom. De ló is a fejét rázza, ha legyen csipik. Ez természeti dolog. Csak hogy nem a természet az, ami a keresztyén magaviseletét szabályozza. Akkor a vallás mire való? Ha a katona nem harcol jobban, mint egy szántófiú — le az uniformissal! Elvárjuk az almafától, hogy jobb gyümölcsöt teremjen, mint a tövisbokr. Ha a bojtórjánosról nem szedünk is fűgét, de Jámor Jánostól joggal várjuk a jó

gyümölcsöt. A béketűrő Idvezítőnek tanítványa is legyen béketűrő.

Kereszt és könnyhullatás. Vedd fel a keresztedet s hordozd férfiasan. Az nincs mindig vasból, csak vasszínűre van festve, elbirhatod. Az Úr nem ígérte, hogy pehelyágyon, kővonattal megyünk fel a mennybe.

Türemlenséggel mennyi zavart okoz az eklézsiában, a társas érintkezésben. „Tudja Ön — szokta mondani valaki — felfortyanok néha, de csak egy pillanatig tart.“ Jó, jó, de ha felfortyanásával leforrázott engem, annak hatása nincs oda egy pillanat alatt. „Lásd János — mondta egy földesúr a szolgájának — a heveskedés nálam nem sokáig tart, hamar magamhoz térek.“ — Igen — felelt az inas — „de ha magához tért, ugyancsak nem sokáig tart, hogy ismét nagyhamar indulatba jöjjön.“

Ilyen természettel nem léphetünk be a mennybe. Mit kezdenénk ott szenvedélyeinkkel? „Legyetek atyámfiai béketűrők az Úrnak eljöveteleig.“

Bitay Béla.

A Kálvinista presbiter.

A presbiter kötelességei.*

Nem a presbiteriumnak, mint testületnek, hanem az egyes presbiternek kötelességeiről lesz szó. A lelkipásztor is presbiter; ez alkalommal azonban a lelkipásztorra, annak speciális kötelességeire nem fogunk tekintettel lenni.

Ötféle vonatkozásban fogunk a presbiter kötelességeire rámutatni. Mi a presbiter kötelessége: 1. önmagára; 2. a presbiteriumra; 3. a lelkipásztorra; 4. a gyülekezetre és 5. az egyházra való tekintettel.

1. A presbiter olyan ember, aki Isten Igéje és a Szentlélek fegyelme alatt áll. Kötelességeit a Szentírásból ismerheti meg. Az Írást tehát állandóan tanulmányoznia kell, imádkozó, magát a Szentlélek vezetésére bízó lélekkel. A Szentírás a presbiteri kötelességeknek elvi alapjait tárja fel, nagy vonásokban mutatja fel azokat. Közelebbről, részletesen, konkretizálva az egyház hitvallása, törvényei és rendelkezései. Ezért a református presbiternek a II. Helvét Hitvallást, a Heidelbergi Kátét és az egyházi törvényeket, rendeleteket is állandóan tanulmányoznia kell.

E tanulmányozásnak és ebből folyó ismeretnek célja az, hogy életét ezeknek szolgálatába állítva, ezek rendelkezése szerint

* A kolozsvári presbiteri konferencia negyedik bevezető előadásának vázlata.

éljen. Példát adjon magán életével arra, milyen legyen egy református keresztyén ember élete.

A presbiter első kötelessége, hogy legyen imádkozó, bibliaolvasó, hitvallás és törvényismerő ember, avégből, hogy ezek útmutatása szerint éljen!

2. A presbiter egy testületnek: a presbiteriumnak a tagja. Ennek a testületnek különböző korú, foglalkozású, műveltségű, gondolkodású, társadalmi helyzetű tagjai vannak, akiket a közös hit, a közös feladatok és a szeretet kötnek egybe, és tesznek egy testvéri, lelki közösséggé, amelyben példaadással, tanácsolással, segítséssel, fegyelmezőssel állandóan felveszi és hordozza egyik tag a másiknak a gondját. Az a presbiterium, amelynek tagjai egymást alig ismerik, egymással nem törődnek, egymással csak a gyűléseken találkoznak, csak bitorolja ezt a szép nevet.

A presbiter úgy az egyes tagokhoz való viszonyában, mint a gyűléseken soha se feledje el, hogy a presbiterium a Szentlélek vezetése és fegyelme alatt álló keresztyének társasága, akik összefüveteleiken mindig csak azután kérdezősködnek: mi az Isten akarata abban az órában arra a kérdésre nézve. A presbiteri gyűlés mindig istentisztelet jellegű: ennél fogva úgy céljára, mint tárgyalási módjára nézve egészen más, mint bármely világi testület összefüvetele. Szenvedélyesség, személykedés, pártoskodás, durvaság, akadékoskodás, önző, egyéni célok érvényesítése azon lehetetlen. Szabályszerűen hozott határozatai kötelezők, amelyeknek érvényt szerezni minden presbiternek elutasíthatatlan kötelessége.

3. A lelkipásztort tekintse presbiter-társának. Legyen igazi tanácsadója, munkatársa, védelmezője. Egymás megbecsüléséből, bensőséges támogatásából származik áldás a közös munkára. Ezért a presbiter soha se úgy nézze a lelkipásztor munkáját, mint valami idegen, reá nem tartozó munkát, amellyel szemben csak a kritizálás joga az övé, hanem mint egy közös munkát, amelynek eredményéért vagy eredménytelenségéért ő is és minden presbiter felelős Isten és a gyülekezet előtt.

4. A presbiter a gyülekezet választottja, annak a szolgálatában áll. Tehát soha sem a maga, hanem mindig a gyülekezet érdekeit tartsa szem előtt. Alljon ezért állandó és szoros kapcsolatban a gyülekezettel, hadd ismerje annak szükségzeit, nehézségeit, hiányait, bűneit, reményeit, gondolkodását,

egyszóval egész helyzetét. Csak így tud kötelességének: a gyülekezet szolgálatának megfelelni.

5. A gyülekezetben, a gyülekezeten keresztül az egyházat építi a presbiter, és ezt tudnia kell. A gyülekezeten túl lássa meg az egyházat. Ismerje annak szükségzeit, feladatait és szolgálja azokat. Ne engedje, hogy gyülekezeti önzés, szűklátókörűség útjába álljon az egyház egyetemes érdekeinek.

A presbiternek, amint e furólagos áttekintésből is láthatjuk, sok és komoly kötelességei vannak. Nem csoda, ha rendesen nem szívesen hallgatják az erről szóló fejtegetéseket az emberek, nem csoda, ha ellenvetéseket tesznek.

Ellene szokták vetni, hogy nem lehet ennek a kötelességnek megfelelni, mert más kötelezettségeink is vannak: a családdal, a társadalommal, a községgel, az állammal szemben. A presbiteriség természetéhez tartozik azonban az, hogy minél teljesebben megfeleljünk presbiteri kötelességünknek, annál becsületesebben és eredményesebben tudjuk teljesíteni egyéb munkáinkat is. Mert presbiternek lenni nem több és nem más, mint százszázalékosan református keresztyén embernek lenni.

Szemünkre szokták vetni, hogy mindig csak a kötelességekről beszélünk, a jogokról pedig hallgatunk. Kötelesség és jog, szolgálat és méltóság: a keresztyén életben egy, csak két különböző oldalról nézve. A presbiternek nemcsak kötelessége, hanem joga is, hogy ő legyen a példaadó a többieknek, szolgálhasson presbiter-társainak, segíthessen a lelkipásztornak, gondot viselhessen a gyülekezetre és munkálkodhasson az egész Anyaszentegyházért.

A presbiteriség nehéz és sok oldalú feladat. Az emberi erőt felülmúló kötelezettség. Isten segítségével nélkül nem lehet elhordozni. De bizonyos ígéretünk van Attól, ki nek adatott minden hatalom, hogy segít ennek terhét elhordozni, könnyűvé és gyönyörűségessé tenni!

G. L.

Református leány, aki négy középiskolai osztályt végzett, németül beszél, kézimunkához és fehérneművarráshoz ért, gyermekek mellé és házi munkában segíteni elmenne. Már volt ilyen minőségben hét hetes és három éves gyermek mellett, s mindent vállal, ami a gyermekek gondozásához szükséges. Egyetlen feltétele, hogy tisztességes, szerény fizetés mellett vasárnaponként az istentiszteleten résztvehesse. A száz egyház diakonisszaképző intézetében két évet töltött.

Tárca a második számú körütről.

Amikor öten újra nyakunkba vettük az országot, azt hittük, hogy a Bánáthban, ahová első utunk vezetett, tavasz fog fogadni. A vonaton Várad felé robogva azon sajnálkozunk, hogy bizonyára alig fogjuk elbirni a téli kabátokat. De nem úgy történt. Zord idő kísért mindenütt, úgy látszik itt szép Erdélyországban is megváltozott az idő s a szénior ajkáról elhangzó Áprily: Március verse szinte paródiája volt annak a márciusnak, amely végigkísért utunkban.

No, de ha az idő hűtlen is lett hozzánk, *annál több melegséggel*, annál több örömmel fogadtak azok, akikhez mentünk. Mintha a Tavasz minden bimbófakadása a lelkekben fakadt volna s minden virágbaszökkenés a szív virágait: a sok szeretetadományt hozta volna élénk. Amerre jártunk, mindenütt csak azt láttuk, hogy hogy szeretik a mi almamaterünket, mennyire a lelkén van minden jó reformátusnak a jövőendő papi generáció súlyos gondja, s milyen nagy öröm volt az mindenütt, ha a magyar kultúrának ez az öt gránátosa megjelent s ki-ki közülök szolgált a szent ügynek úgy, ahogy azt generálisoktól, az őrmestertől s az önkéntesektől várni lehet.

Az első stációnk Arad volt. Amikor vonatunk megérkezett, mindent fehérre mosott a későn esett hó s bár nem várta már senki, szélteben-hosszában megülte a széles tereket, uccákat, végiglapult a háztetőkön s szemébe nevetett a márciusi napsugárnak s ebben a nevetésben annyi dac volt, hogy jól fel kellett tünnünk a nagykabátunk gallérját, ha nem akartunk izelítőt kapni a kései influenzából. Csécsy Nagy Imre nagytiszteletű uram fogadott s a jó meleg paróchián egy-kettőre elfelejtettük, hogy odakinn a Petőfi-verstől tanulja az idő, hogy miként táncoltassa a borbélyműhelyek tányérait. Az elszállásolás után ki-ki sietett erőt gyűjteni, hogy másnapra „fitten” állhasson glédába s kötelessége teljesítésében ne legyen akadályozója a fárasztó utazás. Szombaton délelőtt — pénteken indultunk útnak, sokak szerint e szerencsétlen napon, mert épen 13-ikát írtak ekkor, amint azonban e sorok végén látni fogjuk, reánk még az is szerencsét hozott, amitől mások annyira félnek! — tiszteltünk az evangélikus testvéreink *ősz szuperintendens* uránál, aki idős korát meghazudtoló élénkséggel fogadott kitüntető szívességgel, annak dacára, hogy a lelkipásztorok előtt néhány hónapja „szokatlan” de annál jobban óhajtott foglalkozása mellől vontuk el: a titkárságával a kiutalt kongruát számolta ugyanis és osztotta szét az ev. papságnak. Délután Gönczy professzor itt tartott bűnbánati istentiszteletet, a hála a theologus ifjúságot illette: dús perselypénz, melyért itt is álljon köszönet. Megnéztük a várost. „korzóztunk” metsző szélben a Maros parton, mely

Arad valóban legszebb része: „különösen nyáron” — mondta a kalauzunk, Kovács Zoltán segédlelkészünk, ki ugyancsak kivette részét estélyünk, jövetelünk előkészítése munkájában — s mi el is hittük neki, mert ebben a késedelmeskedő tavaszban is nagyon szép volt. A délután hat órakor kezdődő vallásos estélyünk minden pontjában igen jól sikerült. A bevezető szavakat Gönczy professzor mondotta, az előadást Imre professzor tartotta: Mi nekem az egyház címmel. A zenészműveket a theologiai Fakultás már ismert triója — nemsokára már úgy fogják emlegetni őket, mint ikrekben a szíamiat — (Kozma, Szabó, Nagy) együtt és mint szólisták adták elő; különösen szépen sikerült itt Beethoven és Wieniawszky műveinek interpretálása. A szénior Ady, Áprily verseket mondott el. Az estét igen jó hangulatban éjfélig együtt töltöttük el a Torday családnál, melynek tagjai az egyházközség lelelkesebb tagjai köréből valók. Másnap ketté szakadt a társaság, mert Gönczy professzor Aradon maradt, ahol a vasárnap délelőtti istentiszteletet végezte el s csak délután jött utánunk Temesvárra, ahová mi reggel utaztunk át. Temesvár nem az ígért földje, de az „ígéreték városa” Értem ezalatt azokat a várárkokat, gödröket, régi emlékek takaróit, melyeket keresztül-kasúl szelnek a villamosok s melyek olyan speciálisan jellemzik Temesvárt, mint például Kolozsvárt a Mátyás-szobor, vagy Brassót a Czenk. Ami azonban a földek és árkok körül terül el, valóban fővárosi. Orth Imre kedves barátunk fogadott *cserkészeivel* az állomáson. Nagyszerű emberek ezek a cserkészek! Hogy ezekből mi minden kitelik, az csodával határos, s hogy vannak, s hogy ennyi minden telik ki belőlük, az elsősorban Orth Imre s. lelkész, cserkészparancsnok érdeme, akinek e sorok írója e helyen is „Jó munkát” kíván. A Református Házba mentünk. Ennek minden köve Szabolcska Mihályra emlékeztet. Nemcsak ő építtette, de ő is gyűjtötte össze az építés költségeit. A Református Ház elsőrangú épület, itt igazán minden kéznél van. A szuterénben az ifjúsági egyesületek, esperantisták, akiket az Ifjú Erdély lelkes esperantórovatvezetője: Csapó Gyula állapolt, cserkészek, farkaskölykektől a fő- és alparancsnokig, irat-terjesztés, fennebb lelkészi hivatal, fennebb istenháza, olyanszerű, mint Fakultásunk díszterme. A professzorokat Szabolcska László lelkész, a hallgatókat és a szénior Nelovánkóvits Miklós látták vendégül, akik igazán talán ott-hon sem érezhették jobban magukat, mint az ők szerető otthonukban. Délelőtt Imre professzor hirdette az Igét, délután a korai órákban már megkezdődött a munka s hogy mennyi akadt, arra jellemző az, hogy a hivatalos lapunk, a Ref. Szemle is felfigyelt reá s 1931 március 30-iki számában a következőket írja:

„Délután 2 órakor Nagy József a kiscserkészekkel tartott vasárnapi iskolát. Utána az

iparosfiúk tartották meg rendes bibliaórájukat, melyen résztvett Imre Lajos professzor úr is, aki utána a munka jelentőségéről beszélgetett a fiúkkal. Hétfőn délelőtt a református középiskolás fiúk számára volt konferencia 9—1 óráig. Bibliaóra után, Gönczy Lajos dr. tartott előadást „Lelki életem és annak gondozása” címen, mely után élénk megbeszéléskövetkezett. Imre Lajos dr. előadására „Az ifjúság mai helyzete és feladatai” a szülők is szép számmal jöttek el és fiaikkal együtt köszönték meg Istennek az előadásokban hirdetett ígét. — Délután a középiskolás leánybibliakör Imre Lajos vezetésével „A nagy mélységből szüntelen” című éneket vette vizsgálat alá, és csodálattal látta, hogy egy-egy énekünkben mennyi érték van. Fél ötre 80 iparostanonc ifjú gyűlt össze, úgy, hogy a megbeszélés két csoportban folyt (Imre dr. és Nagy J.): Mit tud adni az egyház nekem és mit adok én neki. Uzsonna után Gönczy professzor „A magyar református iparos életcélja és feladatai nemzete és egyháza életében” címmel tartott előadást a fiúknak. Este 8 órakor az Ifjúsági Egyesület tagjai zsúfolásig megtöltötték az egyesületi helyiséget. Az összejövetelnek Imre professzor „Felelősségünk az ifjúság iránt” és Nagy szénior „Kálvinista voltom és magyarságom” előadásai voltak kiemelkedő mozzanatai. Szabolcska László dr. méltán zárta be azzal a konferenciát, hogy a theologiai professzorok nemes missziói útjukkal nem csupán a szegénysorsú theologusoknak tettek keresztyéni szolgálatot, hanem elsősorban nekünk, akik hallgatói és eleven részesei lehetünk ezeknek az áldott elmélyítő konferenciáknak. — A professzorok temesvári elfoglaltságára jellemző, hogy pl. Imre Lajos dr. leszámítva a félórás étkezési időket, két napi itt tartózkodása alatt csak egy félórányi szabadidőt tudott szakítani magának arra, hogy a várost megtekintse.

Az estély, mely vasárnap délután hat órakor kezdődött, itt is pompásan sikerült, előadást Imre professzor bevezető szavai után Gönczy professzor tartott, a szénior a nagy temesvári lelkész, Szabolcska Mihály, Áprily, Kosztolányi verseiből adott elő; a zeneszámokat, trió, hegedű- és orgona szóló számok képezték a theol. hallgatók és a szénior előadásában. Másnap a fentebb vázolt konferencia folyt, egész nap az ifjúság kisebb és nagyobb egyedei számára, este pedig az előadó-termet zsúfolásig megtöltő közönség számára. A temesvári tartózkodás egyetlen szomorú akkordja az elutazás volt, mert hajnali négy órakor kellett ennek megtörténnie s így nem lehet azon csodálkoznunk, ha *egyik Lajos* professzor a *másik Lajos* professzornak ezt mondogta e hajnalon: Nem lenne épen szerencsés ötlet az, hogy bárki is most „szeressen” Nálad kollokválni! — De ahogy Erdély felé vágatásunkban a vasparipa egyre jobban elhagyta a

rónát s mind inkább befúrta magát Erdély áldott hegyvölgyei közé s mivel a hajnal is gyönyörűen felhasadt az ég alján, elszállt a borongós hangulat s mi a legfrissebben érkezünk meg Gyulafehérvárra, miután utközben megcsodáltuk magas *Déva várát* s lelkünkben irodalmi vitatkozások nélkül — hogy t. i. vajjon magyar-e, román-e a Kőmives Kelemenné balladája — végigfutott a mult. Az új koronázó város állomásán *Réggheny István* nagytiszteletű Bátyánk fogadott, s hajtattott velünk olyan vendégszerető s olyan kedves otthonába, amilyenhez fogható kevés van a földkerekségén. Oh mennyi derű és vidámság áradt ott, erdélyi reformátusságunk ezen a talán legjobban exponált helyén, mennyi szeretet és mennyi jóság, amivel a *Nagytiszteletű Asszony és Leánya fogadtak*. Megmozgatták a jórészt katolikus várost, eljárták a román uricsaládokat és széleskörű propaganda munkájuk következménye hámulatos volt: az estélyünkön ott szorongott vallás és nemzetiségi különbség nélkül a gyulafehérvári érdemes társadalom s az estély minden szereplője annyit adott, mint sehol eddig. A *helyi kis zenekar* Bach: Frühlingserwachen-jét interpretálta gyönyörűen. Imre professzor vezette be mélyenjáró szavakkal az estélyt, majd a „*theologus trió*” adta elő a Bach d-moll koncertet, *Szabó Sándor* theologiai hallgató adta elő: Sarasate: Spanischer Tanz-át és Hubay: Helyre Kati-ját nagy sikerrel. Gönczy professzor, a város volt lelkésze, tartotta meg előadását „A sorsban való hitről” címmel. A közönség szünni nem akaró tapssal köszönte meg a nagyszerű előadást. *Kozma Tibor* hallgató élete egyik legszebb játékát produkálta, gyönyörűen adta elő Paganini: XII. Szonátáját és Hubay: Hullámozó Balaton-ját. Ráadásul Winiawszky: Kuyawiak-ját adta elő virtuózitással. Nagy József szénior, aki a zeneszámokat kísérte, Ady-, Kosztolányi- és Áprily-verseket adott elő. A közönség tapssal kifejezett óhajára ráadást is kellett adnia. Az estély utolsó száma Grieg: Peer Gynt triója, III. és IV. része volt a „theologus trio” interpretálásában. Másnap délelőtt megtekintettük a várat, Bethlen Gábor gyönyörű — ma katolikus testvéreink tulajdonát képező — templomát, az új koronázó templomot, a régiség gyűjteményt és a Battyáneumot, ahol gyönyörű iniciálás kódexek, s Pázmány könyvtárából sok érdekes példány ragadott meg. Délben már vitt vonatunk tovább *Nagyenyedre*, ahol aznap, szerdán este volt a Kollégium dísztermében az estélyünk, melynek gerincét Imre professzor „*A mai ifjúság világnézete*” című előadása alkotta, ez az előadás újabb bizonyossága volt annak, hogy ehhez a kérdéshez a mai magyar pedagógusok közül ő ért a legjobban, mert legnagyobb szeretettel foglalkozik s így a legnagyobb megértéssel is a mai modern kor ifjúságának kérdéseivel. Innen már az éjféle vónattal utaztunk tovább s hajnalban már „is-

mét" Kolozsvárt szálltunk le a vasparipáról. E második körút is Isten segedelmével szerencsésen véget ért. Hogy mennyi áldást kaptunk, arról oldalakon át sem tudnánk kellően beszámolni. Hogy mit vittünk, arról szólott a pár vázlatos sor, s hogy anyagilag mennyit kaptak a szegénysorsú theologiai hallgatók, arról a hivatalos nyugták már elmentek az illetékeseknek. E sorok végén, azok nevében, akiknek súlyos anyagi terhet vett le a körút minden adománya a válláról, köszönetet tolmácsolunk.

De engedjessék meg megemlíteni még egy dolgot, valahogy az igazság kedvéért s talán azért is, hogy csudálkozásunknak adhasunk azt illetőleg kifejezést, hogy a múlt körutunk beszámolójában ecsetelt *Csia Pali* nagytiszteletű Bátyánknak mennyi szorgalmas tanítványa akad Bánát- és Erdélyszerte. Valahogy úgy jártunk, mint Románia egyik legnagyobb magyar irodalmi kritikusa járt nemrég egy körútja alkalmával: tavasz lévén, húsvét közeledvén, ahány helyre meghívták, pedig sok helyre meghívták, mindenütt a jó háziasszonyok „saisonja lévén“, „újdonság lévén“, báránnyal kedveskedtek neki. Az utolsó vacsoráról azután a rapiddal menekült el s iszonyú volt meglepetése: otthon is báránnyal fogadták és meg volt sértve a ház asszonya, hogy a kritikus uram nemcsak az irodalomban, de az ízletesen elkészített báránnyal is kritizálni merészelt. Valahogy így jártunk mi is, de azal a különbséggel, hogy nekünk nem báránnyal adtak, hanem munkát. Mennyi munkát! úgy látszik *Csia Pali* Bátyánknak messze elfutott a híre. S amire hazajöttünk, újra csak az várt: munka. *Hála az Istennek, hogy van munka, hogy van kiért dolgozni, hála az Istennek, hogy az ő országáért dolgozók között sohasincs munkanélküli!*

Egy az öt közül.

Révész Imre: Egyháztörténelem. Különlenyomat a *Hóman Bálint* által szerkesztett „A magyar történetírás új útjai“ c. alatt megjelent műből. Kiadja a Magyar Szemle Társaság, Budapest, 1931. Kis nyolcadrét a 141-ik laptól a 182-ig. Ez a nagyszerű dolgozat nem egy egyháztörténelmi összefoglalás, hanem a magyar protestáns történelemírás problémájával foglalkozó ismeretkritikai mű. Az a főkérdése, vajon az egyháztörténelem tárgya és annak tudományos kezelése milyen viszonyban vannak egymással. Az egyháztörténelem feladatát így állapítja meg: „Az egyháztörténelem betölti feladatát akkor, amikor a tudományos módszer fegyelmezettségével és a tudományos szemlélet

iskolázottságával, az elérhető legeggyetemesebb történeti távlatban vizsgálja a kijelentést hordozó Egyház földi életének jelenségformáit s ezeknek a formáknak változásaiból igyekszik megállapítani logikus következtetéssel és logikafölötti intuícióval a kijelentésnek, mint isteni szelleméletnek történeti módosulásait az emberi szellemnek tőle megérintett és áthatatott életében a keresztyén vallásban“ (150. l.). Az egyháztörténelemnek ez a merőben új és tudományos, egyszersmind reformatori és theologiai felfogása ma még nemcsak a magyar, de az egyetemes tudományos egyháztörténelemírásban is merőben idegen. Egy olyan út azonban, amelyre rá kell lépnie az egyháztörténelemnek úgy a tudományossága, mint a theologiai jellege miatt is. Révész Imre azok közé a nagyon kevesek közé tartozik, akik nemcsak „írják“ az egyháztörténelmet, de *öntudatosítják* is azokat a lépéseket, fogásokat és módszereket, amelyekkel élnek munkájukban. Ez a kis könyv egy programmirat, amellyel kapcsolatosan az a mi kívánságunk, hogy bárcsak válna sokak által járt úttá a magyar protestáns keresztyén történelemírás terén! T. S.

Református Évkönyv az 1931. évre. A Református Figyelő kiadásában, dr. Thaly Lóránt minden igényt kielégítő szerkesztésében jelent meg ez a mű, amely a naptári részen kívül kiváló irodalmi és ismeretterjesztő részeket tartalmaz a magyar református egyházi élet vezető személyiségeinek tollából, valamint gondosan készített tájékoztatót ad a magyarországi református egyházról és különféle intézményeiről. (Iskolák, könyvtárak, egyesületek, kórházak stb.)

Az irodalmi részben református mezők virágaiból kapunk sokszínű csokrot. A református költőket Áprily Lajos, Szigethy Ferenc, Czeglédy Sándor, Bárd Miklós, Dömötör Ilona és Kozma Andor képviselik. A református regényírók közül Komáromi János kuructárgyú regényeiből kapunk izelítőt, mellette a kisgazda-író Szabó Pál újhangú elbeszélése áll. Maga a szerkesztő Meyer K. F. és Moore Tamás költeményeinek fordításán kívül bevezető tanulmányában az öntudatos kir. művészet irányelveit tárgyalja, aktuális példákkal világítva. Szász Károly apjáról, a hasonnevű költőpüspökről emlékezik, Vass Vince dr. a jubiláló pápai és sárospataki kollégiumok jelentőségét méltatja és aggódó kérdést tesz fel jövőjük felől, Csűrös István pedig a százéves Kálvin-téri templomot állítja emlékektől környezetten elibenk. A hönyv három értékes tanulmányt hoz még Ravasz László (Létezés és változás), Victor János dr. (Szekulárizmus) és Makşay Albert tollából. Ez utóbbi tanulmány a mi erdélyi ref. anyaszentegyházunk helyzetét tárja fel magyarországi testvéreink számára, inkább a külső nehézségeket mutatva fel, mint a belsőket. Aki elolvashatja e munkát, mely mögött szemmel láthatóan egy határozott prog-

rammú tábor áll, áldott és termékenyítő kérdések özönét találja benne s egyúttal megérzi azt a szellemet, amely testvéreink munkáját irányítja.

M. N. O.

A. Causse: *A Biblia legrégebbi énekei*. Franciából fordította Ifj. Kádár Imre zilahi segédlelkész. Seres Samu kiadása, Zilah, 1930. Nyolcadrét, 139 lap. A bibliai szent könyvekben, a történeti sorrendnek megfelelően mutatja fel a legrégebbi énekeket. Ezeknek kapcsán azonban végigmegy Izrael népe történetén is, főképpen a belső történetén. Igen figyelemreméltó és hasznos olvasmány a Szentírás tanulmányozásában. Öröndetes és elismeréseméltó dolog, hogy Kádár Imre azzal is meg akarja hálálni azt a nagy kedvezményt, hogy egy tanulmányozásban csendes és boldog évet tölthetett a strassburgi egyetemen, — hogy ott szerzett ismeretei felhasználásával is, igyekszik gazdagítani magyar nyelvű theologiai irodalmunkat. A mű megrendelhető a szerzőnél és az Ifjú Erdélynél. Ára 80 lei. Melegen ajánljuk olvasóinknak.

T. S.

Heltai Gáspár: *Halhatatlan mesék*, amelyeket a ma használatos nyelvre átírta, kiválogatta és sajtó alá rendezte Szentimrei Jenő. Megjelent a Magyar Nép Könyvtára 43-ik számaként. Minerva kiadása, Kolozsvárt, 1931. A régi jó és mindig tanulságos ezopusi mesék gyűjteménye ez a pompás kis könyv. Mindegyik meséhez hozzá van fűzve egy rövid és világos értelmezés, amelyen ott csillog a Heltai Gáspár tiszta evangéliumi világnézete. Ennél jobb, derekabb és bizonyára szívesebben olvasott könyvet alig adhatott volna a Magyar Nép olvasói kezébe. Népkönyv volt ez mindig és nagyon kedvelt népkönyv lesz ez ismét. Szentimrei Jenő pedig ennél okosabb és jobb irodalmi vállalkozásba nem is kezdhett volna. Ezen a munkáján bizonyára sok áldás lesz. Illesse elismerés Szentimrei Jenőt gondosan végzett munkájáért, a Magyar Népet és a Minervát a kiadásért. A negyedrét alakban, 175 oldalon megjelent könyv ára 25 lej. Melegen ajánljuk olvasóinknak!

T. S.

Sárközi Lajos: *Öt hallgassátok!* Egyházi beszédek. Nagy nyolcadrét alak, 182 l. Szerző kiadása, 1930. Ezen a helyen nem foglalkozom azzal a kérdéssel, hogy mi hiányzik ezekből a prédikációkból, hanem inkább azzal, hogy mit adnak ezek a prédikációk? Tele van valamennyi beszéd valami megkapó meleg hangulattal. És szólanak ezek a prédikációk egy olyan törzsökös magyaros és szép népies nyelven, hogy aki egyszer olvasni kezdi, nehezen tudja letenni. Az író kevesebbet törődik az Ige parancsával és értelmével, ellenben az *alkalom* hangulatát, amelyben szól, úgy tudja érzékelteni és végig úgy fenn tudja tartani, mint még csak kevés prédikátor. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

T. S.

A budapesti Soli Deo Gloria által megrendezett virágvasárnapi ifjúsági konferencián — amelyre a mi ifjúságunkat a Kultuskormány nem engedte ki, — ezernél többen jelentek meg. A konferenciát a Kálvintéri templomban tartott istentisztelet vezette be. Majd dr. Ravasz László püspök lépett az úrasztala elé és abban a pillanatban behallatszott a templomba, a Kálvintér felett elrepülő Zeppelin motorjainak bugása. A püspök ezt a mozzanatot is beleszötte beszédje elkezdésekor: „Halljátok odakünn, hogy zug a történelem szava, a Zeppelin gép meg a Magyarországra felelt és minden embernek a szívére kell, hogy üssön az, hogy emberi szellem hogyan akar előretörni, hogyan akarja átvélni, betölteni a magasságokat.” Ravasz püspök nagyhatású beszéde után az Ifjúság átvonult a Theologia Ráday-utcai épületébe és ottan megkezdte gyűlését. Az első előadást itten Kovács I. István tartotta arról, hogy a szocializmust, vagy a kálvinizmust vallja-e ideáljának a mai ifjúság és utalt arra, hogy a kálvinizmust kell követni, amely a szellem és a karakter arisztokratáinak szabad érvényesülését tűzte ki ideálul és azokat akarja az életben fent látni, akiket a nemzet élére valóban az isteni elhívás állított. — Este nagyszabású templomi ünnepély volt a kálvintéri templomban, ahol többek között dr. Makkai Sándor ref. püspök tartotta az ünnepi beszédet. Vissza kell állítani — mondotta — a szabadság, az egyenlőség és testvériség csaknem semmivé értéktelenedett parancsait, mert a mi körünkben már a lelkeség úgyszólván teljesen elvesztette realitását, az anyagi javakért küzdő brutális küzdelemben. A világ katasztrófáját pedig csakis a lelki ember oldhatja meg. Hétfőn folytatta a Diákszövetség megkezdett konferenciáját. Este a Józsefvárosi református templomban dr. Ravasz püspök tartott előadást a világok harcáról. Szólt a világ mai életének válságáról, a bolsevizmus félelmetes előretöréséről, a technika és a lélek küzdelméről és végül a lelkeségben, Krisztus követésében jelölte meg az utat, amely békéhez és nyugalomhoz vezet. A diákszövetség kedden folytatta záró konferenciáját, amelyen délelőtt dr. Enyedi Andor miskolci lelkész tartott előadást: „Magyar földön, magyarok, magyarul” címen, este pedig dr. Vasady Béla sárospataki theol. igazgató az „Ifjúság válsága” címen tartott előadást. A fenti előadókön kívül szóltak még az ifjúsághoz: Bakó László szegedi lelkész, dr. Kádár Mihály orvos, a Szövetség elnöke és Nyári Pál baranyai esperes.

Németországban az istentagadók száma (atheisták) a legújabb időben — oroszhatások folytán — nagyon megnövekedett. Az 1930 októberében még csak 88.246-an voltak. Ez a szám most egy fél év múlva már 119.448-ra szaporodott; 1930-ban 576 csoportjuk volt, ma már 733. Szervezettségüket igazolja az a tény, hogy az elmúlt öt hónap alatt 2957 nyilvános ülést tartottak.

Moreniben, Câmpini, Ochiriu és Sirius-telepen (rómánia) öröndetes egyházi élet folyik; előbbi két helyenként, míg az utóbbi helyeken havonként tartják meg a református istentiszteletet, megfelelő időben urvacsora osztással kapcsolatban. A négy gyülekezet perselypénze (Januártól szeptemberig) 4170 lei volt, amelyből 708 leit juttattak a szászvárosi református árvaház részére. Ugyancsak a fenti idő alatt az egyházi iratterjesztés forgalma 4435 Leu volt.

A román parlament elfogadta az aggregényi adóról szóló törvényt, amely szerint az aggregények 30—35 évig évi 200, 35—50 évig évi 500 és 50—65 évig évi 300 leu adót fognak fizetni. A törvényt alkalmazni fogják a nőkre, úgyszintén az elváltakra és özvegyekre is.

A kolozsvári Ifjúsági Keresztyén Egyesület 47 tagjának, akik a virágvasárnapi ifjúsági konferenciára akartak Budapestre utazni, a Kultuszminisztérium az utolsó percben nem adta meg az engedélyt a kiutazáshoz.

Dr. Makka Sándorné, az Erdélyi Református Egyházkerület Nőszövetség elnöke az összes Nőszövetségekhez kérelemmel fordult, melyben felhívja figyelmüket a brailai református templomra. És kéri, hogy anyagi helyzetükhöz mérten adományaikkal tegyék lehetővé idegenbe szakadt magyar református hiveinknek, hogy templomukat megjavíthassák.

Népdal pályázatot hirdet az aradi Magyar Párt közművelődési szakosztálya. A pályázat feltételei a következők: Uj népdal szöveg és dal. Esetleg magyar költőink egy-egy verse is megzenésíthető, ha megfelel a magyar népdal követelményeinek pl. Petőfiktől. A pályázó szabadon választhatja meg a népdal fajtát: csárdás, hallgató stb. A pályázat titkos, ezért lássa el minden pályázó pályaművét jellegével. A pályaműveket legkésőbb 1931 április 30-ig déli 12 óráig bezárólag az aradi Magyar Párt közművelődési szakosztályához kell benyújtani. A szakosztály a következő díjakat tűzte ki: Első díj 1000 Leu és diploma, továbbá egy 500 és három 100 leus díj.

A budapesti diákszállókban egyszerű, de feltétlen tiszta ágyak állanak a tanulmányi kirándulók rendelkezésére. Az igénybevevő tanulmányutas csoportok személyenként napi 60 fillér (kb. 18 leu) kapnak szállást. A diákszállók kívánsághoz képest a csoportok ellátásáról is gondoskodnak. Az ellátásban foglaltatik: szállás, reggelire 3 dl. tej, kettő darab sütemény; ebédre leves, főzelék feltéttel, kenyér és tészta; vacsorára hideg húselv és kenyér. Az ellátás díja személyenként napi 3 Pengő (kb. 90 Leu). Felvilágosítással szolgál és kívánságra részletes programot nyújt a budapesti Diákszállók központja. (Bpsten IV. ker. Cukor utca 6 sz.)

Dr. Makka Sándor református püspök folyó évi március 22-én délelőtt Szegeden, az oltani református templomban prédikált, délután pedig a Tisza szálló nagytermében előadást tartott a szeretet csodájáról. Március 24-én pedig Budapesten tartott előadást a budapesti református Theologia dísztermében „Erdélyi református problémák” címmel.

A kolozsvári Ifjúsági Keresztyén Egyesület folyó évi március 1-én meghitt, meleg, barátságos ismerkedésre gyűjtötte össze a kolozsvári református tanoncokat; 63 tanonc jelent meg. A programmos délután egyik kiemelkedő pontja dr. Imre Lajos theol. tanár előadása volt, aki Williams Györgyről, az IKE megalapítójáról emlékezett meg. A műsoros délutánt szeretet vendégség zárta be.

A rumenka (Jugoszlávia) református Nőegylet folyó évi február hó 25-én ünnepelte meg fennállásának 25 éves jubileumát. Ebből az alkalomból a jubileumi szeretet vendégségből megmaradt ételneműt a Nőegylet elnöksége elküldte a feketicsi Árvaház gondozottjainak, azzal a kötelezettséggel, hogy az így eljuttatott ételneműekből és az egyidejűleg küldött 100 dinárból tea-estélyt kell rendezni. Így is történt, az árvák végtelen nagy örömére.

A kolozsvári tartományi igazgatóság 5481—1931. számú rendeletével utasította az összes rendőri és közigazgatási hatóságokat, hogy a működvelői és más műsoros előadások szereplőinek és műsorának részletes kimutatását az előadást megelőzőleg, legalább 14 nappal előbb az Igazgatósághoz, az engedély megszerzése végett, kötelezőleg be kell terjeszteniük.

A felvinci Férfi Dalegylet fennállásának és Horváth Péter karnagy működésének 50 éves jubileumi ünnepét, díszhangversennyel összekötve folyó évi április 6-án tartotta meg, általános nagy érdeklődés kö-

A tordai református Egyházközség folyó évi március 22-én tartotta meg orgona-avató ünnepélyét, templomi hangversennyel kapcsolatban. Ugyanakkor volt a nagyenyedi ref. egyházmegye református Nőszövetségének is a rendes évi közgyűlése. Megállapítást nyert, hogy ennek az egyházmegyének a területén 37 ref. Nőszövetség működik és tagjainak létszáma 3000-et meghaladja.

Olaszországban 1926-ban megszüntették az összes ifjúsági egyesületeket és így a cserkészetet is, — és életrehívták a Nemzeti Ballila Mozgalmat, mely heroikus lendülettel vetette magát az olasz ifjúság erkölcsi és fizikai nevelésére. E mozgalomnak az eredménye, hogy a Miniszterelnök, — Duce, — kezében összpontosuló irányítás mellett, ma kb. 2 millió ifjú szerveződött be a Ballila keretei közé és kifejlődött a világ legnagyobb ifjúsági alakulata. Hogy milyen alapvető gondolatokkal szerveződött meg a Ballila-mozgalom, ezt megláthatjuk az alakulat tizparancsolatjából.

1. Szeresd hazádat, mint szüleidet, szeresd szüleidet úgy, mint hazádat. 2. Légy őszintén hívó és teljesítsd keresztyén kötelességedet. 3. Sohase erőszakoskodj, a gyengébbel szemben. 4. Segítsd a szükségben levőt. 5. Teljesítsd kötelességeidet, mint fiú-testvér, diák és barát. 6. Sohase légy tétlen. Aki nem dolgozik, nem jó ballila és nem jó olasz. 7. Vigyázz mindezzel, ami nem a tied. 8. A templomban gondold Istent, a hősök emléke előtt azokra, akik életüket adták a hazáért s tégy fogadalmat, hogy véreidet is kész leszel ontani Olaszországért. 9. Légy az első, aki odaadja magát azért, hogy Itália még nagyobb legyen. 10. Ballilák, fascisták! Sohase okoskodjatok, ha a Duce parancsol.

Az ifjak beszerzése két tagozatban folyik. És pedig: 8—14 éves fiúk és 14—18 éves ifjak. 18 éves korában a Ballila tagja ünnepélyes esküt tesz, belép az önkéntes miliciába s ezzel automatikusan tagja lesz a Fascista Pártnak.

A kolozsvári Lelkészek Társasága folyó évi március 6-án tartott ülésében úgy határozott, hogy konfirmációi javaslatot készít és azt bemutatja a Presbitériumnak. Egyidejűleg elhatározta azt is, hogy megkeresi az összes munkaadókat (úgy ipari, mint kereskedői részen), hogy Nagypénteken a református alkalmazottjaiknak adjanak munkaszünetet. Ilyen irányu közbenjárásra, — az Államnál, — a Kerületet is megkeresi.

A magyarországi Keresztyén Ifjúsági Egyesületek a folyó évben Kecskeméten, augusztus 20—23. napjain tartják meg az első konferenciájukat, amelyen a mozgalomnak mind a három ága megjelenik.

Nagybritanniában 1780-ban hozták azt a törvényt, amely a nép számára biztosítja az Úr napját, mint megszentelt s a nyugalomra szánt napot. Most 597 színpad és 4000 mozgóképszínház tulajdonosa folyamodott a kormányhoz e törvény hatálytalanságáért. Ezzel szemben az Úr napjának megszentelését őrző társaság egymillió aláírást gyűjt olyan beadványra, melyben az 1780. évi törvény érvénybentartását kérik. A kérést többek között azzal indokolják, hogy: a szórakozásra szánt helyek megnyitása szükségessé tenné annak a törvénynek megmásítását, mely eddig áldásos volt, mikor nemzedékeken át megőrizte a nyugalom napját. Ama helyek megnyitása az alkalmazottak tízezreit fosztaná meg a vasárnapi pihenéstől. Ama helyek megnyitása fájdalmat és szomorúságot okozna a jó polgárok sokaságának, kik eddig nagyra értékelték a keresztyén vasárnap csendes és megszentelt jellegét.

Oroszország egész területén a Biblia terjesztését betiltották. Ezt az intézkedést azzal indokolják, hogy a Biblia antiszociális könyv, mert osztályharc helyett, általános megértést és szeretetet hirdet. Egyébként Moszkvában most nyitották meg a vallásellenes egyetemet is.

A szamosfalvi református iskola-alap javára, a kolozsvári református Theologia dísztermében gazdag programú kultúrestély zajlott le folyó évi március hó 15-én.

William Henry Kent londoni lelkész most ünnepelte meg 50 éves papi jubileumát. Az ősz lelkész arról nevezetes, hogy 54 idegen nyelvet beszél, közte a magyart is.

Az Erdélyi Református Egyházkerületi Nőszövetség a folyó évi januárban megtartott elnöki konferenciájának a határozata folytán, minden református Nőszövetség köteles a körletébe tartozó református elemi iskolák, ilyenek nem léteben pedig vasárnapi iskolák növendékei között versenypályázatot hirdetni és megtartani az alábbi feltételek szerint:

1. A Szóbeli verseny keretében a református elemi iskolák Elöljárósága és a Tanítóival együttesen megállapítandó, hogy melyik elemi avagy vasárnapi iskolás növendék tud legtöbb verset és kik azok, akik azokat a legszebben el is tudják szavalni? A verseny három nyertese megfelelő jutalomban részesül.

2. Írásbeli versenyen, ugyancsak az iskolák előljárósága, valamint a Tanítóival egyetértőleg, meg kell állapítani, hogy Petőfitől: „S z ü l ő f ö l d e m e n” c. verset az emlékezetből melyik elemi avagy vasárnapi iskolás tudja a legszebben és leghelyesebben felírni. A három legjobb dolgozat ugyancsak jutalomban részesül.

A kolozsvári református Theologiai Fakultás ének- és zeneegylete folyó évi március 19-én, igen jól sikerült hangversenyt rendezett a Theologia dísztermében.

A los-angelesi műgyetem keresztyén diákjai házról-házra járva, összegyűjtötték a kiolvasott újságokat és ezek árából 25.000 dolláros orgonát vásároltak, egyik ottani templom részére.

Hamar István budapesti református theol. tanár 1000 pengős kamatnélküli kölcsönt adott a Soli Deo Gloria Szövetség balatonszárszói telekvásárláshoz. Tudni kell, hogy a Szövetség Balatonszárszón szegény és beteg diákok üdülésére, valamint a nyári konferenciák megtarthatására alkalmas modern épületet akar emelni. E céljának a megvalósításához szívesen fogad bármily kis adományt is. (Budapest, IX., Lónyay-út 7.)

Amerikában protestáns négerek száma 40.474. Gödöllőn folyó évi február 27—március 1. napjain tartotta meg az ottani református egyházközség a szokásos évi konferenciáját a szomszédos református egyházak bevonásával. A résztvevők száma meghaladta a 600-at.

A budai református egyházrész, a hitélet kimélyítése céljából családi köröket szervezett. A családi kör van hivatva pótolni egyfelől a templomot azoknak, akik nem tudják valami ok folytán felkeresni az Isten házáat, másrészt pedig elősegíteni, a hívek egymás megismerését és a református öntudat erősödését. Egyelőre három ilyen családi kört szerveztek.

Dr. Ravasz László budapesti református püspök utasította a fenhatósága alá tartozó Espereseket és ezek útján valamennyi református egyházközség presbitériumát, hogy a világháborúban elesett magyar véreinkre való kegyeletes megemlékezés jeléül, az egyházközségek harangjai minden év május 2-án 21 óra 40 perckor félórára meghúzassanak.

A Kolozsvárt megjelenő „A Tanító” kisebbségi felekezeti iskolai tanítók lapja, abból az alkalomból, hogy a szatmári róm. kath. püspökség körlevélben hívta fel a felügyeletre bízott összes Lelkészeket, hogy az iskolát és tanítói munkát a szószékről megfelelően méltassák és ajánlják a hívek figyelmébe, — azt a gondolatot veti fel, hogy felekezetre való tekintet nélkül, minden kisebbségi egyházközségben az évnek előre megállapított egyik napja, az iskolák és tanítók napja legyen. E napon kizárólag az iskoláink ügyeivel és a Tanítónak sorsával, jövőjével foglalkozna népünknek kicsije-nagyja egyaránt. A felvetett gondolat nagyon szép. Hisszük, hogy a Főhatóságok, amiként eleddig, úgy ezután is minden lehetőséget elkövetnek, hogy a jobb sorsra érdemes Nemzet napzásmosainak az óhajai, vágyai valóra váljanak.

Magyarország régi határain belül élő népek között 1910-ben református német 26.964 volt, református tót 10.645, református román 1412 volt, az utóbbiak leginkább az erdélyi megyékben laktak elsősorban. Aránylag legtöbb volt Szolnok-Doboka, Hunyad és Kolozs megyében. Református horvát 1910-ben 1028 volt, míg református cseh 700.

Vásárhelyi János kolozsvári ref. lelkész, egyházker. főjegyző az egyházközségi szociális bizottság megalakítása tárgyában a kolozsvári presbitérium elé javaslatot nyújtott be. Javaslattevő szerint ez a szociális bizottság négy irányban működne és pedig: 1. Földművelésügyi szakosztály, 2. ipari és kereskedelmi szakosztály, 3. közegészségügyi szakosztály és 4. Segélyező Bizottság.

Az amerikai lapok azt javasolják, hogy a világ latin filológusai üljenek össze és dolgozzanak ki valamely egységes kiejtést a latin nyelv számára. — Ugyanis minden nemzet a maga kiejtése szerint mondja ki a latin szavakat s ezért nem értik meg latin nyelven egymást. Pl. Cicero. Az olasz azt mondja Csicsero. Az angol: Sziszero. A francia elnyújtott orrhangon: Sziszzerón, míg a németek és a középeurópaiak: Ciceró.

Olaszországnak a lakossága a legújabb népszámlálás szerint 43 milliót tesz ki. Ugyanott 20.000-nél több olyan család van, akiknél a gyermekek száma a 10-et meghaladja.

Budapest előljárósága február havában 39.000 ingyen ebédet osztott ki. 5000 ember részesült naponta a tejakcióban, 5820 gyermek cipőjét talpaltatták meg és 9890 drb. ruházati cikket osztott ki, az arra ráutalt szegény gyermekek között.

Japánban minden művelt embernek illik verseket írnia. Ezt épen úgy tanítják az iskolában, mint minden más tantárgyat. A császár és a császárné is írnak verseket. Az udvarnál a versügyeket egy külön hivatal intézi, ez írja ki a pályázatokat is és bírálja felül a beérkezett verseket.

A folyó évben a császári vers-hivatal a következő témát tűzte ki pályatételül: A behavazott templom. Erről kellett 31 szótagú verset írni. Az idén 35.000 pályamű érkezett be. Az eredményt, a folyó évi január 23-án megtartott nagy versceremónián hirdették ki, amikor is felolvasták a hat legjobb verset. Azután felolvasták a császár és császárné által írott verseket is. A Daida c. japán lapnak sikerült a császár versét és császárné verseit megszerezni. A japán császár verse így hangzik: Lelkem megtisztítom, hogy olyan fehér legyen, mint a frissen hullott hó és ájtatosan imádkozom a templomban, hogy béke uralkodjék a világon.

A császárné verse: A templomkapura hullott havat felkavarja szárnyával a galamb és tovább repül.

Romániában több mint 30.000 egyetemi hallgató van beiratkozva az ország négy egyetemére. És pedig Kolozsvárt 3021, Jassiban 4900, Csernovicban 1630 és Bukarestben 21.200. Ezeket a számokat csak a newyorki egyetem létszáma mulja felül, ahol 31.000 a létszám és a franciaországi Sorbonne vetekedik a romániai egyetemi hallgatók létszámával, ahol 26.000 egyetemi hallgató van beiratkozva. Ezekkel szemben Athénban 10.000, Bostonban 12.000, Moszkvában 9000, Madridban 12.000, Londonban 9400, Berlinben 10.400, Bécsben 9270 és Budapesten 5390 az egyetemi hallgatók létszáma.

A Nemzetközi Missziói Tanács vezetése alatt a Brit Missziói Szövetségek és a Skót Zsidó Missziói Bizottság folyó évi április 6—8. napjain Edinburghban zsidó missziói konferenciát rendez. Az érdekesnek ígérkező előadások között a következő címetek találjuk: „A megtért zsidók épülete a keresztyén egyházban”, „A zsidó missziói munka módszere” stb.

Dr. Makkai Sándor református püspök folyó évi március 14-én Désen, az ottani Hittestvéreinknek előadást tartott és 15-én prédikált és résztvett az ottani egyházmegyei református Nőszövetség közgyűlésén is.

A legújabb német statisztikai kimutatás szerint a világ 1898 millió lakosából 710 millió keresztyén. Európában 184 millió a katolikusok száma, míg a protestánsoké 118 millió. Ezzel szemben az Egyesült Államokban a protestánsok száma 54 millió, míg a katolikusoké 18 millió. Európában 9,650.000 zsidó él. Az egész világon 35 millióra rug a vallástalanok száma.

Trentonban (Amerika) az amerikai független református magyar egyház új iskola-palotát épített, melyet folyó évi január 18-án avattak fel. Az új kulturpalota második emeletén gyönyörű auditorium van, az első emeleten iskolatermek, olvasó, tanácstermek, fürdőszobák; a földszinten sport, játszóhelyiségek, tornaterem, konyha stb.

„Református Egyház és Iskola” című csehországi református egyházi lap vezércikkben foglalkozik a cseh uralom alá került felvidéki református véreink helyzetével. A többiek között ezeket írja: „A pökhár immár csordultig tele van. Nincs mit várni. Nem sokára elérkezik az egyetemes konvent ülése, amelyen ismét el kell hangzania annak az indítványnak, hogy sérelmeinkkel lépünk a Népszövetség elé. Talán már senki sem akad az Egyetemes konventben, aki várakozás álláspontját fogja képviselni. Sérelmeink nem-hogy szűntek volna, hanem szaporodtak. Megtörtént a kongrua megállapítás és a míg a katolikus lelkészeknél 19 millióval lépték túl az előlegezés összegét, addig nálunk igen sok lelkésznek 40—45.000 koronát kell visszafizetni. Ez a teteteje a sérelmeknek. Az előbbiek köztudomásúak. Két évről: 1919—20-ról három és félmilliót vettek el a református lelkészektől, az őket törvényesen megillető, költségvetésileg megállapított államsegélyből. Hamis, egy pillanattig meg nem állható ürüggyel. Ki vette el, nem tudjuk. Hova tették, tudjuk: odaadták a testvér ág. ev. egyháznak, hogy miért épen nekik, azt is tudjuk. Csak nem rég világított ki, hogy tizenkét év alatt közigazgatási és egyéb segélyeinkből, melyek szintén törvényközségszerűen megállapítva 10 milliónál nagyobb összeget vontak el. Ki vette el, melyik hatalom: az, amelyik felette áll az országgyűlésnek, amely részünkre az összeget megszavazta, azt sem tudjuk, csak azt tudjuk, hogy ez is egy törvényellenes cselekedet volt, melynek reparációját hiába várjuk. Beszéljek-e a többi dolgokról? Özvegyeink a múlt év végéig havi 250 korona kegydíjat élveztek. Ez évtől kezdve, magasabb nyugdíj illetné meg őket. De mint értesülünk, még eddig egyetlen özvegy sem kapta meg. Ellenben a kegydíjat beszüntették. Beszéljek-e önkormányzatunk napról-napra történő megnyirbálásáról? Csak nem rég jött ki a rendelet, amely szerint még az iskolaszolgát se választhatjuk szabadon. Szólja-e arról, hogy mint sorvad egyházunk, mert nincs tanítóképzőnk, mint kell szakadatlan küzdelemmel fenntartani teológiánkat, milyen nyomorban vannak káplánjaink, mert ha talán a szülők a magyarországi stipendiumokra való tekintetből ott járatják gyermekeiket a gimnáziumba, még csak reményük sincs káplánná lett fiaiknak, hogy államsegélyt kapjanak és hogy később, mint papok is, megnyerjék azt. Fokozzame-e elnemzetlenítésünket minden vonalon? Az egyre szaporodó szlovák népiskolákat, a szlovák gimnáziumokat, amelyekbe seregestől beidesgetett gyermekeink elvesztik nemzeti öntudatukat, akiknek még a hittant sem szabad magyarul tanulniok. Ránérasak-e arra, hogy még szorosau tudományos teológiai könyveket sem szabad behozni, ha magyar nyelven vannak írva. Mindezeknek az a nyilvánvaló céljuk, hogy mind kevesebb legyen a magyar levegő és meghaljunk vagy asszimilálódjunk.

Voltak balgatatagok, akik azt hitték, hogy törvényeink megerősítése után minden megváltozik. Nem kell hinni. Itt egy rendszer uralkodik, amely céltudatosan dolgozik. A legfelsőbb közigazgatási bíróság döntötte el, hogy mostani törvényünk is érvényes, az új sem lesz érvényesebb.

Ország világ előtt fel kell tárnunk azt a kétségbe ejtő helyzetet. Előbb kellett volna, de gyávák voltunk. Mikor Poprádon egy alkotmányos határozatot hozott

a konvent és arra az volt a felelet, hogy sok lelkészinktől elvonták az államsegélyt, már akkor a világ elé kellett volna lépünk. De ma már nem lehet ilyen feleletet adni. A világ felfigyelt a kisebbségekkel üzőtt lelkiismeretlen eljárásokra. Henderson angol külügyminiszter a német és lengyel kérdés genfi vitájánál azt mondotta, hogy a kisebbségi kérdés nem belügy, hanem világügy. A lengyel választási kérdés csak egy kicsiség ahhoz képest, amit a magyar reformátussággal tizenkét év óta cselekszenek.

Már illojalítás hamis meséjével sem lehet előhozakodni. A református egyház hívei az állammal szemben minden tartozó kötelességüket becsületesen teljesítik. Beilleszkedtek az állam kereteibe. A református egyház templomaiban állami ünnepeken istentiszteletet tartanak. Minden törvényes felhívásnak mindenki engedelmeskedik. Mit kívánnak még többet? Ami ezenfelül van, hogy a lelkünket is eladjuk, azt nem tehetjük. Mi protestánsok vagyunk, itt állunk, másként nem tehetünk. Isten legyen segítségünknek!”

Dr. Kecskeméthy István kolozsvári református theol. tanár fordításában, Károlyi Gáspár nyomán, most hagyta el a sajtót az új Újtestamentum fordítás. Ezt az új fordítást a Skót Nemzeti Biblia Társulat adta ki, sok színes képpel illusztrálva. Ismeretására annak idején még vissza fogunk térni. (Ára 50 lei, kapható az Ifjú Erdélynél.)

Romániában 1931. május 15-től, a keleteurópai időszámítás helyett a középeurópai időszámítás fog életbe lépni.

A debreczeni ispotályi református egyházrész tanácsa legutóbb tartott ülésében határozatilag kimondotta, hogy ezután azt a régi szép egyházi szokást eleveníti és gyakorlatba veszi, hogy az istentiszteleten megjelenő egyházi tanácsosok várják meg a szolgáló lelkipásztort és együtt vonuljanak a templomba. E határozatnak letárgyalására a presbiteriumot is egyidejűleg megkereste.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület III. leánykonferenciáját Szatmáron tartották meg folyó évi április 10—20. napjain igen nagy érdeklődés mellett.

Szerkesztői üzenetek.

B. B. — Déva. Hálásan köszönöm értékes írásaidat. Egyiket a mai számban már hozom is. A másik íge-magyarozatot más alkalommal. A Cserei Mihály konceptusa — érdekes dolog, azonban utána kell néznem, vajjon nem jelent-e már meg valahol? — Az említett könyvekről és kéziratokról nem tudok véleményét mondani, esetleg a legközelebbi ottlétem alkalmával megnézem.

H. J. Írásaid mindig örömet szereznek és szívesen veszem. Közelebről hozom is. Hálás köszönet jókívánságaidért.

Sokaknak, akik néynapi és húsvéti üdvözlőket küldöttek, és akiknek még nem tudtam válaszolni, addig is, ezen az úton is hálás köszönetet mondok.

B. B. — Csécs (Csehszlovákia). Mind a két lapot vettem és kívánsága szerint jártam el.

Sz. B. — Nagybánya. Remélem levelemet azóta megkaptad. Itt is jelzem, hogy az Iljin által szerkesztett mű Welt vor dem Abgrund, kiadója Eckart-Verlag, Berlin-Steglitz.

Sz. L. — Ar. A szabadkőművességről olyan munkát, amely keresztyén szempontból helyesen ítélné meg a kérdést, nem tudok ajánlani. Szabadkőműves iratokat azonban alkalmadtán szívesen bocsátok rendelkezésedre. — Sajnos, az a helyzet, hogy az elmúlt évtizedekben, öntudatlanságunk következtében, annyira belopózott ez a szellem egyházunkba, hogy alig vette valaki a fáradságot, hogy a helyes református keresztyén kritikai szempontot alkalmazta volna és merte volna alkalmazni ezzel a vallási al-pótlékkal szemben. Levélben majd többet.

P. E. „Krisztus India országátján” c. könyvről írt cikkekét azért nem közölhetem, mert a következő számban, nagyobb cikkben foglalkozom a könyvvel.

B. A. — Mv. A kért számokat elküldtettem.